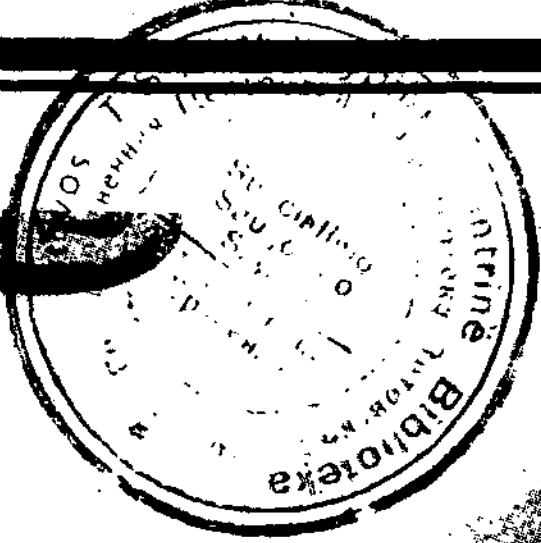

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 43

P. L. P. Karo Mokyklos vėliavoje šefo atdaizdas.

Šulco foto.

Jo Eks. Ponui Krašto Apsaugos Ministeriui.

Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjungos centro valdybos prezidiumas, didžiausiu įdėmumu sekęs Lietuvių Lenkų bylą Haagoje ir išgirdęs džiuginančią žinią, kad Tarptautinis Haagos Tribunolas tarė teisingą žodį Lietuvos byloje su grobuoniška Lenkija, labai džiaugiasi tuo didžiu laimėjimu tarptautiniam forumui ir dėkoja Vyriausybei už tinkamą gynimą tautos teisių ir garbės.

Savanoriai kūrėjai tikisi, kad Vyriausybė, be mažiausių nusileidimų negarbingam priešui, klasta ir apgaule užgrobusiam lietuvių tautos Gyvybės Pilį ir didžią dalį žemių, ir toliau Vilniaus kovoje nenuleis rankų. Savanoriai kūrėjai visada stos garbingon kovon teisei ir teisingumui paremti.

L. K. Kūrėjų Savanorių S-gos centro v-bos prezidiumas.

Redakcijos prierašas. Mūsų visuomenė, išgirdusi apie laimėjimus Haagoje, džiaugsmingai sutiko tą žinią ir iš įvairių organizacijų, grupių ir atskirų asmenų pasipylė mūsų Respublikos Prezidentui ir vyriausybei širdingiausių padėkų už uolų ir sėkmingą lietuvių teisių gynimą tarptautiniam forumui. Panašių padėkų, kaip čia dedam savanorių kūrėjų atsiųstą krašto apsaugos ministeriui, Respublikos Prezidentas, užsienių ir krašto apsaugos ministrai p. Sidzikauskas ir t. t. kasdien gauna daugybę. Dėl vietos stokos laikraštį čia dedam tik vieną kaip charakteringiausią.

Politikos apžvalga.

Latvijos santykiai su Lenkija pablogėjo.

Dėl Latvijos įstaigų griežtų priemonių prieš lenkų šnipinėjimą ir antivalstybinį veikimą Latgalėj lenkų spauda smarkiai puola latvių vyriausybę ir visuomenę, net grasindama jai. Ypač pasižymėjo savo grasinimais okupuotoj Lietuvos sostinėi leidžiamas lenkų dienraštis „Słowo“. Visų pirma „Słowo“ grasina, kad Lenkija nepasileiks skolinga. Nors Lenkija ir yra latvių nepriklausomybės šaltinis ir laidas, tačiau tai nereiškia, kad tos nepriklausomybės saugojimas reikalautų iš lenkų pasyviai žiūrėti į Latvijos žygius prieš lenkus. Jei latviai nenori būti lenkamis bičiuliai, tai lenkai nenusimins. Tačiau lenkų užsienių reikalų ministerija turi atsisakyti nuo savo juokingos politikos Latvijos atžvilgiu. Latviai aiškiausiai parodė, kad nebrangina bičiulystės ir sąjungos su Lenkija. Toliau laikraštis labai piktinasi, kad latviai nenori suprasti, jog Lenkija yra vienintelis Latvijos (kaip ir visų Pabaltijo valstybių) nepriklausomybės laidas. Dėl to latviai turėtų siekti lenkų draugingumo, neskriausti lenkų mažumos. Tačiau latviai nenori to suprasti. Buv. latvių prezidentas Zemgals prieš kurį laiką, kalbėdamas apie Latvijos mažumas, net išdrįso pareikšti, kad rusų, vokiečių, žydų mažumos, be tam tikrų minusų, duoda Latvijai tam tikrų plusų, o lenkų — vienus minusus.

Pagaliau laikraštis iškelia visas „skriaudas“, kurias latviai padarė lenkamis Latgalėj. žemės reforma, lenkų geležinkeliečių pašalinimas iš Daugavpilio — Rygos linijos, lenkų persekiojimas, lenkų mokytojų šalinimas dar anais laikais, 1921 m. gyventojų surašinėjimas, per kurį lenkai buvo „tendencingai“ užrašinėjami gudais ar latviais, 1924 m. „smurtai“, areštai, draudimas minėti Sienkevičiaus sukaktį ir t. t.

Tuo tarpu Lenkija Latvijos atžvilgiu visados rodžiusi per daug kilnumo, net save nuskriaudžiusi 1919 m., palikdama latviams 6 valsčius, kur gyvena 56% lenkų. Taigi, mes matome, kad lenkai žiuri į Latgalę, kaip į savo teritoriją, kuri tik dėl Lenkijos geros širdies priklauso dabar Latvijai. Tad neuostabu, kad latvių visuomenė per savo spaudą reiškia didelio pasipiktinimo dėl lenkų grasinimų ir puolimų. Žymus latvių ir Pabaltijo valstybėse geriausiai išplatintas dienraštis „Jaunakas Zinas“ pataria lenkamis, užuot kritikuoti latvių politiką savo mažumų atžvilgiu, patiems atkreipti dėmesio į savo mažumų, būtent: gudų, ukrainiečių atžvilgiu varomą negirdėtą persekiojimų politiką.

Lietuvai draugingas latvių laikraštis „Pedeia Bridi“, kalbėdamas apie Latvijos užsienio politiką, sąryšy su Sovietų Rusijos derybomis dėl nepuolimo sutarties sudarymo su Pabaltijo valstybėmis, sako, kad be reikalo Lenkija nori derėtis su Rusija visų Pabaltijo valstybių vardu, nes faktiškai Lenkija visai nėra Pabaltijo valstybė, bet tik, siekdama hegemonijos, nori įtraukti Pabaltiją į savo įtakų sferą. Visiškas absurdas būtų prileisti Lenkiją padaryti Pabaltijo valstybių įgaliotine.

Japonijos — Kinijos ginčas vis dar rimtas.

Spaudos žiniomis, padėtis Kinijoje vėl rimta ir nerami. Japonijos karo laivyno ministerija įsakė eskadroms Kurės ir Sasebo bazėse prisirengti mobilizacijai. Japonų konsulas Nan-

kine pranešė anglų ir amerikiečių konsulams, kad jis, jei bus reikalo, išgabens visus japonų piliečius ir konsularinį personalą iš Nankino, kad tuo išvengtų susidūrimų tarp kiniečių ir japonų Nankine. Tuo tarpu Nankine upėj stovi japonų kreiseris ir kelia didelio nervingumo gyventojų tarpe. Į Nankiną atskrido japonų lėktuvas. Lėktuvas kiniečių tarpe sukėlė didelio susijaudinimo ir nerimo.

T. S-gos Taryba susirinko specialiam posėdy susidariusiai padėčiai apsvaistyti. Šiam posėdy Kinijos atstovas pareiškė, kad japonų kariuomenė iš okupuotų Mandžiūrijos sričių nesitraukia. Priešingai, paskutiniu laiku pasikartojo smurto žygiai, Čingčau bombardavimas, per kurį žuvo daug žmonių ir padaryta didelių nuostolių. Jis pažymėjo, kad kiniečių vyriausybė, nežiūrint brutalaus japonų puolimo, tiki, kad Tautų Sąjungai pasiseks priversti japonų kariuomenę pasitraukti. Jei Tautų Sąjungai šio konflikto išspręsti nepasisektų, tai jis galys turėti labai rimtų pasekų. Jo nuomone, visų pirma, jei tautosose vėl sustiprėtų mintis, jog tik karo jėga patikrina saugumą nuo priešininkų užpuolimo, tai ateinanti pasaulio nusiginklavimo konferencija turėtų žlugti be jokių rezultatų.

Amerikai labai rūpi Japonijos Kinijos ginčo išsprendimas.

Jungtinės Amerikos Valstybės yra labai suinteresuotos Japonų — Kinų ginčo likvidavimu, nes jei Japonija okupuotų Mandžiūriją, tai būtų suduotas didelis smūgis Amerikai, įdėjusiai didelį kapitalą į Kinų pramonę, ir susilpnintų Amerikos įtaką tolimuose Rytuose. Kaip žinome, tarp Amerikos ir Japonijos jau seniai eina kova dėl karo laivyno apsiginklavimo sumažinimo Tyliame okeane. Kiekviena iš jų stengiasi viena antrą pralenkti šiuo atžvilgiu. Todėl Amerikai labai rūpi tolimasnis Japonijos sustiprėjimas ir įtakos praplėtimas į Kiniją.

Naujas vokiečių vyriausybės sudarymas.

Europos politiniuose sluoksniuose kreipiama daug dėmesio dėl naujai susidariusios vokiečių vyriausybės, kurioj tautininkų elementas turi didelės įtakos. Kaip žinoma, vokiečių tautininkai buvo labai nepatenkinti ligšioline vokiečių užsienio politika, pasireiškusia svarbiais nusileidimais Prancūzijai, k. a., atsisakymas nuo austrų — vokiečių munito unijos ir t. t. Dešiniuosios partijos reikalauja iš naujos vyriausybės aktingos užsienių politikos, tiek reparacijų klausimu, tiek lenkų sienų revizijos reikalais. Taip pat reikalaujama iš naujosios vyriausybės, kad ji imtųsi žygių ekonominiams bei finansiniams sunkumams pašalinti.

Norima išleisti vienodą visoms valstybėms pinigų vienetą.

Tarptautinių mokėjimų bankas rimtai susirūpinęs susidariusia padėtimi. Pranešama, kad banko sferose rimtai svarstomas projektas įsteigti tarptautinę valiutą aukso baze. Tas projektas buvo iš pagrindų apsvaistytas banko valdybos susirinkime, kuris įvyko spalio 12 d. Tas projektas dar yra užuomazgos stadijoje, tačiau jau jį numatoma, kad tarptautinę standartinę valiutą išleis Bazelio tarptautinių mokėjimų bankas ir kad kiekvienai valstybei bus paskirta tiek pinigų, kiek aukso deponuos tarptautinių mokėjimų banke. Nors šis planas dar nėra pakankamai pribrendęs, tačiau jis turėtų būti modifikuotas, kad būtų galima įsteigti Europos valiutą, kurią turima galvoje, Europos sąjungą sudarius.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrūs.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. Kaina visiems: mėtamams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metai

Kaunas, 1931 m. spalio 22 d.

Nr. 43 (647)

Šio mėn. 25 d. P. L. P. Karo Mokykla švenčia savo metinę šventę, išleidžia XIII kacininkų ir VI kariūnų—aspicantų laidą ir nuo tos pat dienos įskaito kandidatus į I-ji (jaunesniji) kursą.

Ta proga sveikiname Karo Mokyklos vicšininkus ir auklėtinius linksmi bešvenčiant savo džiaugsmo ir gražių darbo vaisių šventę ir linkime laimingiausios kloties.

Garbingai laikoma k. m. vėliava.

Karo mokyklos laimėti prizai.

Šulco foto.

Iškilminga karo mokyklos šventė.

Kiekvienų metų rudenį pirmojo Lietuvos Respublikos Prezidento karo mokykla iškilmingai švenčia savo šventę. Rūmai pasipuošia vėliavomis, vartai vainikais, aktų salėje paruošiamas altorius. Aikštė, kurią dvejetą metų mynė kariūnai, taip pat šventadieniškai nušvinta.

Artėja valanda, renkasi aukštieji viršininkai, svečiai, o kariūnai, netrukus būsimieji karininkai, paskutinį kartą veržia baltus diržus, maunas baltas pirštines, blizgina batus, paskutinį kartą ima šautuvą.

Kai tą dieną jie šventėms ruošias, — linksma kazematuose: gar-

da kariūno krūtinės buvo pridengta, užsiėmimų metų perbėgimus bedarant; prisimena keliai, kekeliai ir takai, žingsniais išmatuoti, nuotraukas atliekant.

Paskutinį kartą...

Gaila būtų šautuvo ir aikštės, gaila kazematų; gaila viršininkų ir mokytojų, bet tą dieną šios mintys — reti svečiai, nes karininko munduras, čia pat ant lovos ištiestas, akį traukia, o Respublikos Prezidento žodžiai: „Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk“, jau dabar, lyg aidas, skamba.

Iškilmės prasideda malda; susi-

ir savanorius. Šie priminimai peiliais raizo širdį, krūtinę užgula akmenimis ir gomurių sugnyba gailės, bet kraujas sutrykšta šaltiniu, ir ugnim užsidega jauno karininko veidas. O kad šauksmas nepasigirstų, sukąsdamas dantis, jis dešine kardo rankeną gniaužia ir tyloomis prisiekia už tėvynės skriaudas priešui atmokėti...

Jau trylika metų, kai mokykla šią rudenio šventę iškilmingai švenčia. Trylika rudenių, kaip būriai jaunų karininkų imasi Giedraičių ir Širvintų kovotojų dvasios. Išauklėti anų karžygių dvasioj, kad ir neuostę parako kautynėse, kad ir negirdėję kulku žvimbimo, tačiau jauni, kupini energijos ir pasiryžimo, nekantraudami laukia trimito garso karan traukti, laukia žinios, kada su savo būriu gaus įsakymą susiremt su priešu, kada galės parodyti, ko jis mokykloje išmoko.

Tik retas gali justti, kas dedas jauno karininko širdyje, kokia audra šėlsta, kai minimas Vilnius ir broliai pavergti. Tai kas, kad jis ne anų laikų savanoris, kad jis nevargęs anų vargo, bet dabar... ech dabar... Vadai, duokit ženklą! Dar neįpaseno pirmieji savanoriai, jau priaugo daug naujų! Ženklą duokit!!!

Bet...

„Sudiev, mokykla, iki pasimatymo viršininkams ir mokytojams“, sako jie ir vyksta į dalis mokytis savo brolių, jaunų vyrų, kad ir šie gyventų panašiomis mintimis, kad ir jų širdyse ir minty j tas pats priešas būtų.

Palieka mokykla, kaip ta obelis, kuri, sulaukusi rudens, savo aukso vaisiais papuošia sodo žalią veją, pati džiaugsmingai linguoja šakomis. Mokykla irgi džiaugias — plevėsuoja vėliavomis — kad būrys jaunų karininkų pasklido po pulkus ir neša ten jaunystę ir nemažą karo mokslo žinių indėlių.

Štai kodėl kiekvienų metų rudenį karo mokykla iškilmingai švenčia.

J o d a u g a.

Kariūnai egzaminuojami iš šaudybos dalykų.

sios kalbos, juokas ir džiaugsmas plinta. Paskutinė diena, rudens diena, — ar ji būtų apsiniaukusi ir lietinga, ar saulėta šilta, kariūnų nuotaikos nedrumsčia. Jie šiandien paskutinį kartą, maršui pritariant, sudroš koją, paskutinį kartą visas kursas kareivio mundure petis petin praeis, paskutinį kartą, glausdami prie krūtinės šautuvą, pasirodys vyriausybei, o paskui... jų laukia karininko munduras ir kardas, laukia sunkus ir atsakingas darbas, lūkuriuoja valanda — kvieslys karan... už Vilnių!

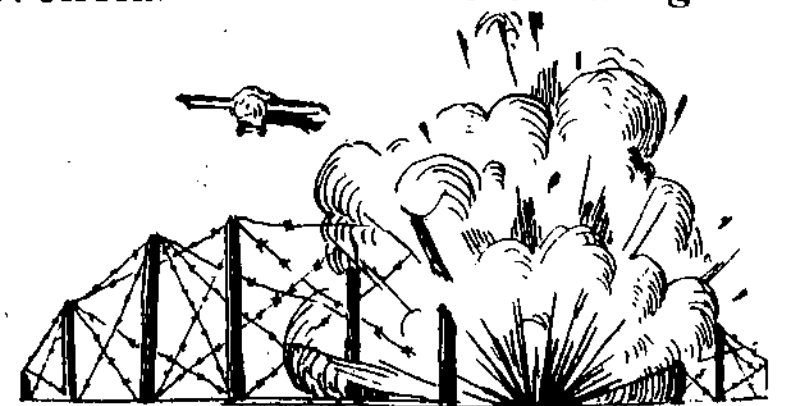
Tą dieną jiems baigiasi treji metai įtempto darbo, dveji metai bendro gyvenimo, kur daug naktų nedamiegota, ar tai tarnybos pareigas atliekant, ar ruošiantis egzaminams, ar taktišką uždavinį besprendžiant. Mintyse nejučiomis prabėga gražiosios ir plačios Kau-no apylinkės, kurių kiekviena pė-

kaupia kiekvienas. Ar apie ateitį galvoja, ar praeitimi gyvena, bet visi pažadus mintyse ugdo, naujo gyvenimo gaires žymi...

Atliktas paradas, munduras jau kitas, jau ir kardas retkarčiais suskamba prie šono — veiduose džiaugsmas, akyse laimė žėri.

Pasibaigia ir puota... Respublikos Prezidento, mokyklos šefo, kilnios mintys, pasakytos jauniems karininkams, lydi juos, keliant atetin, kaip žibintai gūdžią naktį tikrą kelią jiems nušviečia, kaip ramsčiai saugoja, kad nesugniužtų jaunieji, patekę savarankaus gyvenimo sūkurin. Mokyklos viršininko atsisveikinimo žodžiai sako jiems, kas laukia jauno karininko dalyje, ko gyvenimas iš jų pareikalau — gyvybės ir sveikatos nereiks gailėtis kartais...

Kas kalba — visi primena tautos nelaimę, primena spalį 9-tos dienos skriaudą, netolimą praeitį

Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla.

Toli nuo Kauno ūžesio, ramiam jo priemiesty, A. Panemunėje, gražioj vietoj, stovį dideli raudoni rūmai. Apie rūmus gražūs, švarūs ir rūpestingai prižiūrimi darželiai. Toliau didelė lygi aikštė...

Gen. štabo pulk. Jackus, dabartinis karo mokyklos viršininkas.

Čia dažnai girdėtis skardžios dainos, griežti įsakymai, ramus ir linksmos nuotaikos sukeltas jaunų vyrų juokas...

Kasdien tuo pačiu laiku sutrimituoja trimičius, ir šių rūmų viduje sujuda žmonės. Tada rūmai alsuoja linksmomis juokais ir visi skubiai dirba savo darbą.

Kasdien tuo pačiu laiku, lygioji aikštė patvinsta vyrais. Kaip ten bebūtų — snigtų, lytų ar karštai degintų saulė — tie jauni vyrai nieko neboja, prakaitą braukia ir varo savo darbą.

Kas vakaras, visada vienodu laiku, nutilsta tie didieji rūmai, sumiega jų rūpestingieji gyventojai. Tik kiekviename rūmų aukšte nuolatos budi žmonės ir po visą rajoną vaikščioja keletas ginkluotų, tų miegančiųjų draugai...

Taip kiekvieną dieną...

Tai yra ta mokykla, apie kurią taip daug mūsų jaunimo svajoja. Tai mokykla, iš kurios išeina kariuomenės viršininkai — vadai, karininkai.

Mokykla, kurios auklėtiniai — tie savotišku gyvenimu gyveną vyrai, o jų draugai savo krauju ir

prakaitu pagrindo mūsų laisvąjį šių dienų gyvenimą...

Tai pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla.

Šios mokyklos vyriausias šūkis, vienijantis obalsis — **mūsų ginklas, mūsų mokslas — Lietuvai tėvynei.**

Šiandien, žiūrėdami į pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklą ir ją džiaugdami, turime prisiminti, kokia jos reikšmė mūsų tautai ir valstybei, koks buvo šios mokyklos vaidmuo, kuriantis valstybei ir kariuomenei ir ką ji mums reiškia dabar.

Labai sunkūs buvo Lietuvai pirmieji jos laisvojo gyvenimo metai. Vos tik buvo pradėta savarankiškai gyventi, valstybės vidaus sutvarkymas organizuoti, kai atgautosios laisvės priešai ne tik nemažėjo, bet didėjo ir kasdieną grėsė vėl mus pavergti, svetimą valią primesti.

Visiems to laiko valstybės vyrams buvo aišku, kad nieko daugiau nelieka, kaip tik visiems spiestis ir savo jėgomis ginti savo teises. Labai aiškiai ir tiksliai jie suprato teisingąjį gyvenimo dėsni — **kariuomenė yra priemonė tautos idealams pasiekti.**

O vyriausias mūsų tautos idealas buvo ir visados liks — apsaugoti savo nepriklausomybę nuo išorinių ir vidaus priešų ir sukurti ramų savo piliečiams gyvenimą. Šis būtiniausias gyvenimo dalykas ne tuščiais ir gražiais žodžiais pa-

siekiamas. Čia reikalinga jėga, kuri galėtų visa tai paremti. Todėl pirmutinis tolaikinės mūsų vyriausybės rūpestis ir buvo — sukurti gerai organizuotą tautišką kariuomenę. O geros kariuomenės organizacijos ir jos stiprybės pamatinis akmuo ir yra įvairių laipsnių ir tarnybinių padėčių viršininkai. Pirmoj eilėj — karininkai.

Buvo svarbu turėti užtektingą ir tinkamą dvasios karininkų kadra. Tokį kadra, kuris pažintų savo valdinių dvasią ir norus. Tik tokie vadai tegali tikrai sugebėti vadovauti.

Mes, kariai, gerai žinome tą tiesą, kad kariuomenė yra toks idealus kūnas, kurio smegenys yra — vadovybė, griaučiai ir dirgsniai — jaunesnieji viršininkai, o raumenys — kareiviai.

Kad tasai idealus kūnas galėtų tiksliai veikti ir būtų atsparus visiems nepriklausomybės priešams, reikėjo turėti gerą vadovybę. Todėl 1919 m. sausio 25 d. ir buvo įkurta karo mokykla, kurios tikslas taip apibūdinamas: paruošti karininkų visoms kariuomenės rūšims — pėstininkams, artilerijai, raiteliams ir technikos dalims.

Į mokyklą pirmieji, beveik visi, stėjo Lietuvos kariuomenės savanoriai — kūrėjai inteligentai. Tai tie idealistai jaunuoliai, kurie, patriotinių jausmų vedami, pametę mokyklas, išėjo savo laisvu noru į tik ką pradėjusią kurtis mūsų kariuomenę.

Kariūnai rengia sau stovyklą Kalnicoj.

Mokyklos darbo pradžia buvo labai sunki: trūko tinkamų instruktorių, mokymo priemonių ir fama laiko. Krašto viduje tebesiautė demoralizuoti vokiečių — okupantų kareiviai; nerimo visokie tamsūs gaivalai, kurie, bolševikų kurstomi, su atsidėjimu rengėsi laikinąją nepriklausomos Lietuvos valdžią nuversti; iš Rusijos pradėjo veržtis „Raudonojo Rojaus“ kariuomenės būriai; istorikasis mūsų priešas pietuose taip pat ne tik nesnaudė, bet uoliai rengė dirvą mus pavergti.

Reikėjo steigti naujas kariuomenės dalis. Buvo reikalingi karininkai. Todėl pirmosios karo mokyklos laidos tegalėjo būti mokomos labai trumpai — vos keturis mėnesius. Iš mokyklos naujai išleistieji karininkai vykdavo stačiai į frontą.

1919 m. liepos mėn. buvo istoriskas mūsų kariuomenės įvykis — išleista pirmoji Lietuvos karo mokyklos laida. Nuo tos dienos į Lietuvos kariuomenės eiles buvo atnešta grynai lietuviška dvasia ir pradėta įgyvendinti naujos tautiškos kariuomenės tradicijos.

Rengdama kariuomenei karininkus, karo mokykla tobulino savo organizaciją ir kitus mokymo darbus. Gyvenimo aplinkybės vertė mokyklą, be tiesioginio savo darbo, nuolat būti pasirengus įvairiems krašto vidaus įvykiams. Kiekvienu pavojingu momentu karo mokykla nutraukdavo mokymo užsiėmimus ir pirmoji būdavo siunčiama į pavojaus vietą.

Nurimus nepriklausomybės kovų laukui, karo mokykla galėjo ramiau ir nuosaikiau mokymo darbą

dirbti. Iš šalies nebetrunkdoma, karo mokykla galėjo padidinti savo programą, pailginti mokymo laiką ir tinkamesnius kandidatus parinkti.

Kariuomenei taikos meto gyvenimą gyventi pradėjus, vadovybė galėjo daugiau atsidėti jos kariškam mokymui ir morališkam auklėjimui.

Tobula kariuomenė mūsų — mažos valstybės — būtiniausias reikalas. O kariuomenės kokybei pakelti, vyriausia priemonė yra — gerai išauklėti ir išmokyti jos karininką.

Kiekvienais metais naujai išleidžiamieji karininkai atneša į kariuomenės dalis naujų idėjų, ateina pilni pasiryžimo, stiprūs kariuomenės mokymo darbininkai ir pradeda gyvenime taikyti mokykloje įgytas žinias. Juo karo mokykla išleis geriau parinktus, išmokytus ir išauklėtus karininkus, juo mūsų kariuomenė sparčiau stiprės.

Labai tenka džiaugtis tuo, kad karo mokykloje rūpestingai žiūrima į dvasinį kariūnų auklėjimą. Mokyklos vadovybės ir pačių kariūnų yra įvesta daug gražių lietuviškų tradicijų. Kiekvienais metais spalio 9 ir gruodžio 17 dienomis kariūnai tinkamai su tam tikromis ceremonijomis išsirikiuoja ir prisiekia bei pasižada gyvenime vykdyti tautai ir valstybei brangias idėjas. Pav., kiekvieną spalio 9 d., kol bus atvaduota mūsų senoji sostinė Vilnius, kariūnai naktį „rengiasi pavojui“: susirenka užsiėmimų aikštėje ir po atitinkamo turinio kalbos visi prisiekia būti ištikimais Vilniui ir pasižada viso-

mis savo jėgomis jį vaduoti. Pasakui visi susirikiavę, „Geležinio Vilko maršą“ dainuodami, vyksta į rūmus.

Įvestos gražios ir dvasią keliančios tradicijos, pakeliant į pirmąjį karininko laipsnį. Čia visų ginkluotųjų krašto pajėgų vyriausias vadas, Respublikos Prezidentas, paliečia kardu kiekvieno išleidžiamą karininko petį ir taria reikšmingus žodžius — **Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk!** Šiais žodžiais Respublikos Prezidentas pasako į laipsnį pakeliamiesiems karininkams, kaip savo gyvenimas tvarkyti ir kaip gerbti ir saugoti savo karininko garbę.

Pasigėrėtinas yra reiškinys, tai mūsų jaunimo didelis noras būti priimtiems į karo mokyklą ir pasakui likti karininkais. Daugelis jų ilgai svajoja, kad, baigę aukštesniąją mokyklą, „važiuos į Panemunę“.

Gražus, įdomus ir linksmas kariūnų gyvenimas ir garbinga karininko padėtis labai visus vilioja.

Priimamąją dieną daug jaunuolių į karo mokyklą suvažiuoja, tik gaila — nedidelis jų skaičius tepatenka: daugeliui sveikata ir tikrinamieji egzaminai užkerta kelią... Į karo mokyklą gali patekti tiktai gabiausiai ir sveikiausiai.

Iš tokio didelio norinčių įstoti skaičiaus galima suprasti, kiek patimokyklą mūsų tautos jaunimo tarpe yra populiaru. Šis veiksnys mus labai džiugina, nes parodo, kad reikšmingas šių laikų gyvenimo dėsnis — **kariuomenė ir tauta turi būti du neskiriami dalykai** — yra mūsų tautoje įsigyvenęs.

Feljetonas.

Apie bokšą.

Je sakau, Deive mona, šes omžes žmogus er pats nebženo, ko nor. Je jau ein geraa, nor da geresnee. Tad bronge mona prietelee er neprietelee, aš, Semons Nagenė, vot kon jums pasakysio: je žmogus gyvenį geraa, tad er gyvenk er nebnoriek, kad eškepte balondee patys liektų statee į borną er nerek meslytė eš mizerejos un šios ašarų pakalnės taptė kokio nors garbingu viešpačiu. „Je daug noriesi, mažaa, arba soveso nieko neğausi“ — tep saka sena parlarė. „Jee — saka — so gondraas noriesi pakelte, reks so varnoms nutūpte“. Tep er aš lig šios deinos geraa gyvenau er nieko netrūka. Voliojovs kap inksts po taukus er teik. Veskas eina kap unt meilių er rodos nieko daugiau mon nerek, bet žmogus ves esi bieso gondoms er ves kažen kon ešemesliji. Anon deina netoriedams kon derbte, vaikščiojau er meslejau, kap če mon pagarsietė. Prabuvojau sportovte —

nein. Prabavojau ket-kon — nein. Vot, meslejo vaikščiodams, koks aš dorns, jog ronkas torio ačiov Deivov, kap rek. Rugių centneris veine jovkaa man užsimesti unt nogaros, tad kodiel aš negalio būti boksininks? Jog aplink boksininkus šio gadynie rašo er rašo laikraščiaa. Ana, kap Žukauskis (Šarkis) pagarsieje, o tep pat er Vinča. Jog anei tep pat buvo mamos vakaa er praste žmonis er eš pradžios gyveno kap er keikveins žemės kneseks. O šendeina, to anus paimk! Pinigų, kap šeino tor, gyven, kap grapaa, o kor da ta garbie? Mon tep bemeslejont net seilė ešvarviejo. Parbiegau į kareivenes, soseradau sau draugą tokį pat boksininką, kap er aš pats. Aš anam sakau tep er tep galema ponaas paverste. Vo boksininkų pas mumes keik rek. Anondeina veizu viršila so puskarininkiu, kad daužo tai daužo žondus veins ontram. Tep er aš sakau — einam, Andriau, paseboksopte, jee pondzevs padies — par kokį posmetį er esav boksininkaa. Ešvažiovsiau kor nors į kokią Angleje ar Ameriką er teik. Ten sau rinksiu dolierius, kap šeina er gyvensiau, kap grapaa. Vo laik-

Kariūnai Kalnicos stovykloj: po darbų gaivinasì Nerìes bangose ir skaniai valgo savo pietus.

Nuo 1926 m. prie karo mokyklos yra įsteigti aspirantų kursai. Tuose kursuose rengiami atsargos karininkais jaunuoliai, kurie kursų išklaušę kariuomenėje tarnauti nepasilieka, bet išeina į atsargą. Jie išleidžiami iš mokyklos puskarininkiais ir vėliau Respublikos Prezidento pakeliami į jaunosius leitenantus. Šiais metais išleidžiama gausinga aspirantų laida. Tai yra didelis mūsų kariuomenės atsargos papildymas. Atsargon išėjusieji aspirantai — karininkai sudarys didelį patogumą kariškam parengimui praveisti mokyklose ir didelę paramą šaulių sąjungai.

Įsikūrusi karo mokykla dirbo labai sunkiomis sąlygomis: teko mokytis ir kovoti. Bet dabar karo mokykla, nors irgi visą laiką budi ir yra pasiruošusi tiksliai vykdyti visus vadovybės įsakymus, bet

daugiausia yra susirūpinusi mokyimo darbo tobulinimu. Ypatingai karo mokykla savo organizaciją patobulino 1930 metais; buvo priimtos taisyklės ir iš stojančiųjų reikalaujama daug didesnio mokslo cenzo. Į I kursą gali būti priimti piliečiai, turį gimnazijos arba tolygios švietimo ministerijos patvirtintos mokyklos baigimo atestatus, nevedę, ne jaunesni, kaip 18 ir ne senesni, kaip 25 metų ir išlaikę prie karo mokyklos tikrinamuosius egzaminus iš lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos gimnazijos kurso ribose; antra, aktyvės tarnybos visų ginklų rūšių liktiniai puskarininkiai, tiesioginių viršinių gerai atestuoti, tarnavę rikiuotėje liktiniais ne mažiau, kaip dvejus metus, turį gimnazijos arba tolygios švietimo ministerijos patvirtintos mokyklos 6 kl. kurso baigimo pažymėjimus, nevedę, ne

vyresni, kaip 26 metų ir išlaikę prie karo mokyklos įstojamuosius egzaminus iš lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos, matematikos ir fizikos gimnazijos kurso ribose.

Vyriausiojo štabo viršininkui sutikus, tiesiog į antrą kursą kariūnais gali būti įskaityti kariūnai — aspirantai, turį reikalaujamą bendro mokslo cenzą, sėkmingai išklaušę aspirantų kursą, tiesioginių viršinių gerai atestuoti, nevedę, ne vyresni, kaip 26 metų ir išlaikę tikrinamuosius egzaminus iš lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos gimnazijos kurso ribose.

Be to, prie egzaminų prileidžiami tik tie, kurie komisijos yra pripažinti tinkami sveikatos ir išorinės išvaizdos atžvilgiu.

Taigi matome, kad karo mokykla labai atidžiai pasirenka kandidatus. J.

raščia, kap ims rašyti aplink mumes. Toks er toks boksininks, Semons Nagenė boksavos so tokio er tokio. Žmonių bovo veiziete teik er teik. Pelnò anei gavo teik er teik. Kon če er bėsakYTE. Malono er pameslyte.

— Geraa to sakaa, — sako Andrius, — paprabavokiau, vo kon kartaas gali ženoti, kor žmogaus laimi yr.

Ešėjom boksovtis. Ožsemoviem skurenas perštenes. Nusevelkov marškinius, nò er pradiejov, kap leipè poskarininks. Deive mona, — meslejo, — kap mon dovte žmogov į veida, kad ons mon nieka nepadare. Jog aš dar niekam neso davęs. Bet mon tep bemeslejont, tik tapft Andrius į žondą, vo aš tik keberiokšt er gatavs. No, — meslejo, — rupūžė, je to mon tep, tad er aš tau tep. Atsekieliau er, kad mausio Andriov statee į dontis, tas tep pat, kap maišas kreto. O paskov, kap ons prisikielė, kap jau pradiejov eš tekrujų boksovties, tad jau bovo nebjoVkaa. Būrininks jau pradieja šaukte: „Netep, netep!“. Kor,

— sakau, — netep. Je mušte, tad mušte, — kon če „netep“. Geraa, kad geraa ožsebenge. Mon veina akis ilinda į galvos kaušą, o ontra ešlepo unt kaktos, kap bolve. Andriov? Andriov ešliekė keturi dontis, bet ons spieja dontis praryte — dedelios eškados nebuvo. Aš keles deinas remontavau „okoliorius“ pas daktarą, vo Andrius gavo gerte ricinos, kad greičiau dontis ešietų er galiėtų viel sodiete į veitą. Tegol, — sakau, — biesaa ton vesą boksa. Žmogov žondus daužyti tekra čiderstva. Er je rek po keikveino boksavemos ete pas daktarą „okoliorius“ faisyti, tad jau perdaug. Dabar tikraa ženau, kad eš bokso dovnos nevalgysio, geriau atsetarnavęs kariumenie, parvažiuovsio nomei, apsežaninsio sava Barbį er gyvenisio, kap pondzevs yr prisakis.

Vo boksovtis gal tik vožee arba jautee, bet ne žmogos. Dėl to er sakau, kad nerek par daug žmogov meslyte, kas nerek. Keikveins mizereje boksininku negal būti, o tep pat er garbies sosselaukte. Koks jau esi gemes, toks er merk. V y t e n i e t i s.

Iš kariūno kandidato ispūdžių.

Vasara jau išsiskubino. Išbučiavo žemę ir išskrido. O, rodos, dar tik vakar kvatojosi pavasaris. Toks meilus ir pądykęs žaliasparnis pavasaris, toks išsikvėpęs, benardydamas po sprogdančių beržų šakas.

Ir, rodos, dar tik vakar lenkėm putojančio vyno išleistuvių taures, kai, aštuonerių mokyklinio darbo metų laimėjimais vainikuoti, kaip jauni sakalaičiai, leidomės į platųjį gyvenimą.

Šiandie mes jau Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykloj. Mes — kandidatai į garbingą Lietuvos kariūninkijos šeimą.

Niekas, gal būt, stodami į šią mokyklą, nežinojom, kad čia rasim visai atskirą, savišką tradicijų pilną ir įdomų, aukšto intelekto pasaulį. Tatai mes patyrėm jau pirmomis kariško gyvenimo dienomis. Tos dienos parodė mums, kad mes, nors ir su brandos atestatais suvažiavę, nors ne vienas ir universitetiško gyvenimo „uostęs“, anaipol, daugeliu atvejų esam tik labai menkai išauklėti, tik siaurų gyvenimo pažinimo horizontų žmonės. O jeigu taip, tai nenuostabu, kad, kaip kiekvieno darbo, taip ir kariško gyvenimo pradžia buvo sunki, nes kariškoji drausmė, pavyzdinga tvarka ir kazematų gyvenimas tai vis

Ryšių b-no kar. — aspirantai atlieka praktikos darbus.

Kariūnų salto mortale ore.

Šulco foto.

nauji, nežinomi dalykai, kurie reikalauja įtempto dėmesio. Tik dėl to nebuvo kada liūdėti. Reikėjo labai stengtis, kad kuo greičiau pažintumėm naujo gyvenimo sąlygas ir su jomis apsiprastumėm.

Tai ne palaidi gimnazijos laikai. O, antra vertus, mes juk čia ne lėbauti suvažiavom, bet pasiryžę siekti užsibrėžtų tikslų, kas jokiū būdu be darbo ir vargo negali būt pasiekta. Todėl, jau pirmomis dienomis, numetę civilio žmogaus „žymes“, apsilikę karišku munduru, ėmėmės darbo. Tuoj prasidėjo statutų mokymas, rikiuotės užsiėmimai, sportas ir t. t. Tik vakarais kartais susimąstai ir pasvajoji, o tuo labiau, kai čia nepaprastai poetiška aplinkuma. Čia puikios alėjos pavasariu kvėpia, girdisi šimtmetinė gėrių pasaka, ir kiek dešiniau, Kauną juosdamas, kaip gyvatė, rangosi balžganas Nemunas, kurio bangos atliūliuoja iš tolimo ir brangaus mums Vilniaus krašto.

Bet tik ilgesys ir svajonės labai retos ir tik pradžioj. Bendri siekimai greit suartina visus. Apsipratom ir su karišku gyvenimu, kuris daug meilesnis už pakrikusį akademiškos laisvės studento gyvenimą. Tai ramus, kūrybinis, darbo pasaulis, kuriame rušiamasi atsakingoms kariuomenės vadų pareigoms. Dabar visada linksma, visad juokas ir dainos mus lydi. Mūsų dainų aido užgautas Nemunas dreba ir gūsčiuoja gėria. Ypatingai tai smagu šeštadieniais ir sekmadieniais, kai iš Kauno ar provincijos susilaukiam svečių, su kuriais pasimatyti yra atskiras, jaukiai įrengtas, kliubas, kur, norint, galima net pasivašint su svečiais. Be to, sekmadieniais per pietus visad griežia jazz-bandas.

Tokiu būdu, nė nepastebėjom, kaip į amžinybę nusiskubino 50 dienų ir 50 naktų. O per šį trumpą laiką jau pasiruošėm egzaminams, kuriuos išlaikę būsim iškaityti jaunesniojo kurso kariūnais. O tada mūs laukia iškilmingas momentas... priesaikos valanda. Ant Tėvynės laisvės aukuro mes drąsūs paaukosim seniai žadėtą duoklę.

Kar. kan. J. N a m a j ū n a s.

Po Haagos teismo sprendimo.

Spalių 15 d. nuolatinis tarptautinis teisingumo teismas Haagoj davė sprendimą, kuris morališkai labai sustiprina Lietuvos poziciją Lenkijos atžvilgiu. Gilesnei šio sprendimo reikšmei suprasti, pravartu yra bent svarbiausiais bruožais atsimiti lietuvių lenkų bylos istoriją.

Lietuva ir Lenkija, kaip nepriklausomos valstybės, atsistatė didžiojo karo metu, bet visai kitais keliais. Lenkijos nepriklausomybę paskelbė 1916 m. lapkričio 5 d. Vokietija ir buv. Austrija — Vengrija. Tai darydamos, jos turėjo

Dr. Zaunius,
Lietuvos užsienių reikalų ministeris.

tikslo paversti Lenkiją lyg ir savo sąjungininku, iš kurio galėtų gauti žmonių kariuomenei. Buvo tikimasi paimti iš Lenkijos ligi 350.000 vyrų kariuomenėn, bet pasirodė, kad lenkai vokiečius apgavo. Tik paskelbus Lenkijos valstybę, lenkai tuojau kibo prie Lietuvos žemių, reikalaujanti iš vokiečių atiduoti jiems ir Lietuvą. Lenkai rašė vokiečiams gausingus memoriaus, įrodinėdami, kad Lietuva iš seno esanti Lenkijos dalis. Tačiau iš to naudos neturėjo, nes lietuviai patys apsisprendė. 1917 m. rudenį susirinko Vilniuj pirmoji lietuvių konferencija, kuri išrinko valstybės tarybą ir jai buvo pavesta ginti Lietuvos reikalus. 1918 m. vasario 16 d. valstybės taryba paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Kovo 23 d. Vokietija pripažino Lietuvą de jure. Vadinasi, Lietuva pati atsistatė, tuo tarpu kai lenkai

nepriklausomybę gavo iš svetimų rankų. Tačiau savo nedraugiškos politikos Lietuvos atžvilgiu lenkai nepakeitė. Jų tikslas buvo ir dabar dar tebėra šiaip ar taip prijungti Lietuvą prie Lenkijos naudingos jiems unijos pavidalu. Gerai žinodami, kad lietuviai nenori nė klausyti apie bet kokią uniją, lenkai pasirinko kitokį kelią. Jie ryžosi pagrobti Lietuvos sostinę Vilnių, manydami, kad lietuviai, netekę Vilniaus, norėdami jį atgauti, sutiks sueiti į glaudesnius santykius su lenkais. Antra vertus, jei lietuvių nebūtų galima priversti dėtis su Lenkija, tai vis dėlto lenkams paliktų geras gabalas lietuviškos žemės. Tuo tad tikslu, lauzydama 1920 m. spalių 7 d. pasirašytą Suvalkų sutartį, Želigovskio kariuomenė, Pilsudskio įsakymu, 1920 m. spalių 9 d. pagrobė Vilnių. Tad minėtoji spalių 9 diena yra Vilniaus bylos pradžia. Jau praėjo 11 metų, kai lenkai smurtu laiko Vilnių savo rankose.

Jau iš paties Vilniaus pagrobimo fakto matyt, kas čia kaltas ir kas nukentėjęs. Kaltininkas čia yra Lenkija, o nukentėję — Lietuva ir Tautų Sąjunga. Lietuva laikinai neteko savo sostinės, ir buvo sukliudytas ramus kultūrinis ir valstybinis gyvenimas. Morališkai nukentėjo ir Tautų Sąjunga, kadangi Lenkija sulaužė sutartį, T. Sąjungos atstovų akivaizdoj sudarytą. Šiuo buvo suduotas skaudus smūgis Tautų Sąjungos autoritetui ir pasitikėjimui jaja.

Lenkams plėšikišku būdu paėmus Vilnių, Lietuva tuojau kreipėsi į Tautų Sąjungą. Pačioj pradžioj Tautų Sąjunga aiškiai ir griežtai pasmerkė lenkų elgesį ir savo tuometinio pirmininko, dabar jau mirusio, Leono Buržna lūpomis pareikalavo skriaudą atitaisyti. Tačiau lenkai, turėdami užtarėjų Ženevoj, o Lietuva tada dar nebuvo T. S-gos narys, išsisukinėjo nuo to reikalavimo vykdymo. Bylai T. S-goj besitęsiant, ten politikos interesai nustelbė teisingumą. Nors Tautų Sąjunga paliko Vilniaus klausimą atvirą, bet dėjo pastangų, kad tarp Lietuvos ir Lenkijos būtų užmegsti santykiai, kaip kad to siekia lenkai. 1927 m. gruodžio 10 d. rezoliucija T. S-gos taryba patarė abiem šalim derėtis, aplenkiant tuos klausimus, dėl kurių abiejų kraštų vyriausybės yra

skirtinų pažiūrų. Buvo derėtasi, einant T. S-gos patarimu, Karaliaučiuje, Kaune, Berlyne, Varšuvoje, bet nieko svarbesnio nebuvo pasiekta, kadangi viską kliudė Vilniaus pagrobimas, be kurio atitaisymo jokių santykių su Lenkija negali būti. Deryboms pasibaigus be vaisių, lenkai išklė geležinkelio susisiekimo atidarymo klausimą Kaišiadorių — Lentvaravo linija. Klausimą lenkai pastatė gana gudriai, nurodinėdami į tos linijos tarptautinę reikšmę, kad, esą, susisiekimo nebuvimas užgaunąs ir kitų valstybių interesus. T. S-gos

P. Sidzikauskas,
Lietuvos ministeris Vokietijoje, dalyvavęs Haagos tribunolo teisme ir ten pasakęs Lietuvos reikalus ginamą kalbą.

susisiekimo ir tranzito komisija, tyrinėjusi šį klausimą, priėjo prie palaikančių lenkų reikalavimą išvadų, bet, Lietuvai nesutikus, T. S-gos taryba nutarė atsiklausti nuolatinio tarptautinio teisingumo teismo Haagoje, ar Lietuva, einant esamais tarptautiniais pasižadėjimais, privalo atidaryti susisiekimą, ar ne?

Taigi, klausimas, kurį visą mėnesį, nuo rugsėjo 15 d., ligi spalių 15 d., svarstė Haagos teismas, iš pirmos pažiūros atrodo lyg ir mažos reikšmės. Teismas pripažino, kad Lietuva **neprivalo** leisti susisiekimo minėta geležinkelio linija. Tuo savo sprendimu Haagos teismas pripažino, kad Lietuvos politika Lenkijos atžvilgiu yra teisinga. Bet dėl priežasčių, kurios yra privedusios prie santykių nebuvimo

Šarvuoti traukiniai.

Iš visų šarvuotųjų seniausi yra šarvuoti traukiniai. Dar 1848 m. austrai žvalgybos tikslams apdėjo keletą platformų brustverais iš bėgių ir pabėgių ir apginklavo. Per karą 1862 — 64 m. J. A. V. ant geležinkelio platformų jau buvo uždėtos sunkiosios ligi 13 colių mortiros ir panaudotos, kaip greitai judanti artilerija.

Per didįjį karą į šarvuotus traukinius mažai buvo kreipta dėmesio. Tačiau jie labai daug pataravo, ypač austrams, kurie šarvuotais traukiniais labai sėkmingai pridengė savo atsitraukimą iš Karpatų.

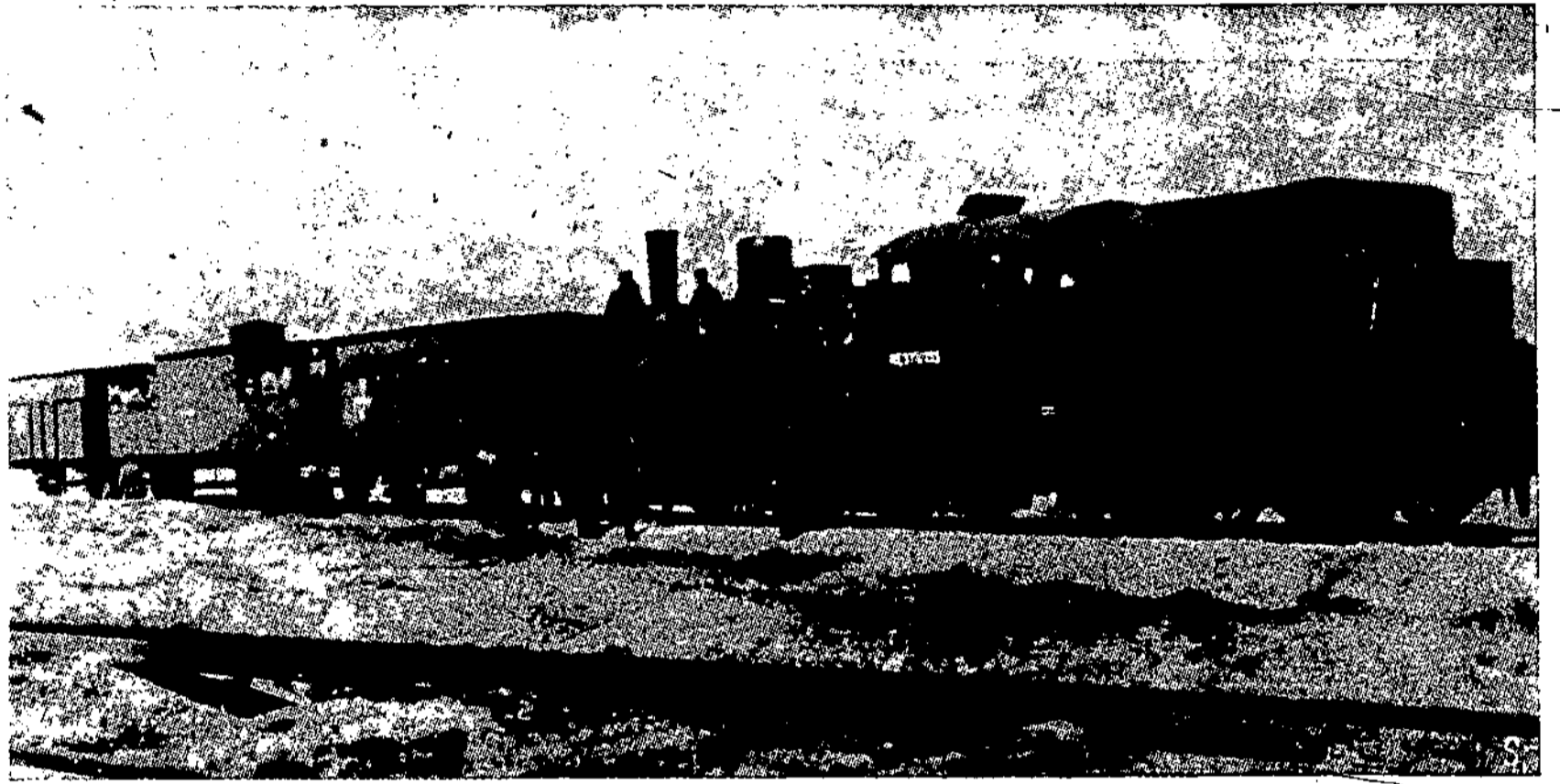
Daugiausia šarvuoti traukiniai buvo naudojami jau po didžiojo karo — Rusijoje per vadinamą pilietinį karą, Lenkijoje ir pas mus.

Kiekvienas šarvuotas traukinys susideda iš kautynių dalies, kuri kaujasi, ir bazės, kuri tarnauja komandai gyventi, sandėliams, štabo patalpoms, ambulatorijai ir kitiems ūkio reikalams. Kautynių dalis, maždaug, susideda iš šarvuoto garvežio, dviejų šarvuotų aikštelių, ginkluotų patrankomis ir kulkosvaidžiais, ir 4 paprastų platformų, kur prikrauta bėgių, pabėgių ir instrumentų geležinkeliui taisyti. Tos platformos vadinamos kontrolinėmis, nes jos, paprastai, kabinamos po dvi iš priešakio ir užpakalio. Kontrolinės platformos apsaugo šarvuotą aikštę nuo išsprogdinimo tuo atveju, jei pasitaikytų miniruotas geležinkelis.

Bazė susideda iš keleto keleivinių ir prekių vagonų ir platformų. Kautynių rajone bazė visada skyriniam važiuoja.

Be šarvuotųjų traukinių, dar būna vartojamos šarvuotos drežinos. Tatoi tie patys šarvuoti automobiliai, tik pritaikinti geležinkeliams. Tokios drežinos būna ginkluotos arba patranka, arba kulkosvaidžiais.

Šarvuotas traukinys greit gali būti permestas geležinkeliu ten, kur susidaro pavojus. Vidutinis

Mūsų šarvuotas traukinys „Kęstutis“.

šarvuoto traukinio greitis — 30 klm. per valandą (daugiausia 45 klm. per val.).

Šito traukinio šarvai būna storio 10 — 15 mm. Jie nepramušami nei kulka, nei sviedinių skeveldrų. Todėl traukinys ne tik be pavojaus gali važiuoti apšaudoma vieta, bet dar visai arti prieiti prie priešų ir stačiai į jį šaudyti.

Tiktai, deja, pats traukinys priristas prie geležinkelio ir bijo, kad užpakaly nesuardytų jam kelio. Jis didelis ir važiuoja gana triukšmin-

gai. Pagaliau, pats darbas šarvų priedangoj labai sunkus; sekimas, kuris atliekamas pro mažus angų langelius, ir ryšys su šarvuotu traukiniu taip pat nelengvas.

Iš visų rūšių puolamųjų veiksnių šarvuoti traukiniai geriausiai gali būti panaudoti susitinkamose kautynėse. Čia didelis skaičius gyvų taikinių, sunkumai greit atidengti artilerijos ugnį, galimūmai užklupti priešą žygiuojantį ir sumušti jį daug anksčiau, negu jis su-

skubs išsiskleisti kautynių tvarka — visa tai padidina šarvuoto traukinio reikšmę ir vertę

Labai daug reikšmės šarvuoti traukiniai turi kovoj su motorizuotomis priešų dalimis. Tuo atveju šarvuoti traukiniai stengiasi užklupti priešų motorizuotą dalį žygyje ir sumušti ją anksčiau, negu pastarosios suskubs supėstinti savo tarnybą ir įtrauks į kautynes tankus ir šarvuotus automobilius.

Gynimosi kautynėse jau daug lengviau šarvuotiems traukiniams

mo tarp Lietuvos ir Lenkijos, teismas savo žodžio netarė, kadangi to jam nebuvo pavesta. Visiškai sutikdamas su Lietuvos nusistatymu, teismas tuo būdu pripažino, kad lietuvių lenkų santykiuose yra netvarkos ir kad **kaltininkai yra lenkai**. Toliau, tuo pat pabrėžiama, kad Vilniaus klausimas nėra baigtas, kad Ambasadorių konferencijos sprendimas, pripažįstas Vilnių Lenkijai, nėra teisėtas ir Lietuvai neprivalomas. Taip tad Haagos teismo sprendimas verčia pasaulio viešą nuomonę kitaip pažiūrėti į Vilniaus klausimą, negu kad ligšiol lenkai įrodinėjo. Haagos teismo sprendimas sustiprino

mūsų poziciją tarptautinėje plotmėje ir vienu realiu žingsniu priartino prie Vilniaus bylos baigimo mums palankia prasme. Tai yra didelis Lietuvos laimėjimas! Po jo kitaip turės elgtis lietuvių lenkų byloje ir Tautų Sąjunga.

Kad ir labai reikšmingas yra Haagos teismo sprendimas, bet tas dar nereiškia, kad kova dėl Vilniaus būtų baigiama. Ji bus vedama ir toliau, tik su dar didesniu pasiryžimu ir pastangomis, nes pasaulis, kaip matom, ima teisingiau į Lietuvos reikalavimus žiūrėti. Laimėjimas Haagoje žymiai sustiprino mus, siekiant Vilniaus atvaidavimo.

Haagoje mūsų reikalus gynė pasiuntinys Berlyne p. Sidzikauskas. Spalio 17 d. valstybės teatre padarė pranešimą apie bylą gausingai susirinkusiems užsienių reikalų ministeris dr. Zaunius ir p. Sidzikauskas. Iš teatro, po pranešimo, tūkstantinė žmonių minia nuėjo pasveikinti Respublikos Prezidentą A. Smetoną, dėl laimėjimo Haagoje.

Įdomu dar, kad Haagoje lenkų pusę palaikė T. S-gos tranzito ir susisiekimo komisijos pirmininkas, tačiau teismas teisybę rado. Tai duoda vilties manyti, kad galų gale ir pati T. Sąjunga sugebės teisingai dalyką įvertinti.

dirbti. Čia jie gali drąsiai ir smarkiai veikti, nes nebijo dėl savo užpakalio — gerai žino, kad keliai bus tvarkoj. Gynimosi kautynėse šarvuotų traukinių uždaviniai gali būti tokie: pridengti ir apsaugoti žvalgybą ir apsaugos dalis; pasalos ant geležinkelio, ypatingai iš flangų ir kova su priešo šarvuočiais.

Pralaužus priešo frontą, šarvuoti traukiniai greit veržiasi į priekį, pasinaudoję, kol dar kelias tvarkoj, ir smarkiai iš arti distancijų apšaudo priešą. Ypatingos reikšmės šarvuoti traukiniai įgauna, kai mūsų dalys priverstos trauktis. Tuomet visos jų pastangos turi būti nukreiptos, kad pridengtų savo pėstininkus, duotų jiems galimybės užimti naujas pozicijas. Šarvuoti traukiniai tuomet paskutiniai turi atsitraukti, net paaukodami patys save.

Šarvuoti traukiniai taip pat, kaip tankai ir kiti šarvuočiai, didelio išpūdžio bei baimės įvaro tik silpniems pakrikusiems pėstininkams. Bėgantieji nuo šarvuočių dažniausiai susilaukia liūdnos galo: jie būna anksčiau sunaikinti, negu spėja pasislėpti. Priešingai, patvarūs ir pasiryžę kautis pėstininkai lengvai gali kovoti su šarvuočiais net savo pajėgomis, nekaltant jau apie tai, kad jie visada, numačius šarvuočių pasirodymą, bus palaiškomi kitomis priemonėmis.

Pėstininkai, veikdami geležinkelio rajone, turi ne tikrai užkirsti kelią šarvuotiems traukiniams, bet stengtis suduoti jiems tokių smūgių, kad būtų suardytos materialinės jų dalys. Norint sulaukyti šarvuotą traukinį, užtenka parversti ant bėgių didelį medį arba stulpą, arba atsukti bėgių sujungimus, arba, pagaliau, susprogdinti vienoj vietoj bėgius. Kiekvienu tokiu atveju šarvuotas traukinys sustos ir išsodins savo komandą, kad sutaisytų kelią. Čia tuomet ir svarbu iš pasalų apšaudyti kulkosvaidžiais dirbančius, o iš gerai užmaskuotų pabūklų paleisti kuo daugiausia sviedinių, stačiai nutaikius ir stengiantis gauti sprogimų vedamose dalyse. Kai bus pagadinti ratai, traukinys jau nebegalės važiuoti ir palyginamai lengvai pasiseks sunaikinti artilerija.

Kai laiko nebėra, o priešo šarvuotas traukinys atakon eina, tuomet dažniausiai prieš jį paleidžiamas vienas garvežys, bė mašinisto, arba prikrautas vagonas bei platforma.

Jauni partizanai.

Jonas atsisuko į savo draugą ir tyliai pasakė:

— Atsargiai. Kažin kas eina, rodos, sargybinis.

Jo draugas liesas, šlakuoto veido jaunuolis, kuris nešė dideles žirkles vieloms kirpti, sustojo užsiglaudęs už medžio ir žiūrėjo į priekį.

Ant tiltelio vaikščiojo lenkų sargybinis, pabrukęs po pažastim šautuvą.

Kaip jiems pereiti tiltelį?

Sargybinis vaikščiojo šen ir atgal nedideliais žingsniais, pakėlęs galvą ir žiūrėdamas baltuojuo vieškelio linkui.

Jie nebuvo numatę, kad taip atsitiks. Pereiti tiltas reikėjo būtinai, jei juodu norėjo savo uždavinį atlikti.

— Kas daryti? — paklausė Jonas. — Gal šauti. Jis išsiėmė pistoletą.

— Tik trys šoviniai, — pasakė jis. — Tie lenkai per ilgai laiko mūsų miestelį. Baigiasi visiškai mūsų amunicija. Tuo pačiu ir mūsų žygiai.

Sargybinis sustojo prie turėklio, pastatė šautuvą ir išsiėmė papirosą. Jis uždegė jį ir, traukdamas dūmus, nerūpestingai dairėsi.

— Sargyboje negalima užsiimti pašaliniais dalykais, o tuo labiau rūkyti, — prisilenkęs prie Jono pasakė Petras, atsiminęs karininko aiškinimus.

Juodu permainė savo pozicijas ir pasislėpė po kitu medžiu, kuris arčiau tilto. Kada juodu stovėjo tik dvidešimt metrų nuo tiltelio, Jonas pakėlė pistoletą. Jis taikė į trikampę kepurę.

Petras brakštelėjo po kojomis kažkokią šakelę, ir sargybinis atsisuko. Sausas mauzerio šūvis perskrodė orą. Kulka atliko savo darbą. Sargybinis nugriuvo žemėn. Jis nejudėjo.

Kai Jonas atvertė jį, dantyse tebebuvo papiroso galas. Paėmęs tris granatas, šautuvą, nukabinęs šovinytus ir iškratę kišenių, sargybinį nuvilko į šalį. Paskui abu, nieko nelaukdami, pakilo ir nužgiavo tolyn — ten, kur buvo jų tikslas.

Juodu buvo jaunuoliai. Tik iš šeštos gimnazijos klasės, jauni amžiumi, bet supratę pareigas tėvynei.

Vasaros metu kilo karas su lenkais. Jų miestelis buvo pafrontėję ir netrukus buvo užimtas lenkų.

20 minučių.

Tyliai gulim palaukėje,
Plečias laukas dobilų.
Jau žvalgai seniai išėję
Prie žaliuojančių šilų.
Čirškia žiogas margą dainą,
Daug plasnojasi drugių,
Pina bukieta štai rainą
Rugiagėlės tarp rugių.
Ant žalių šakų lazdynų
Kabo kekės riešutų.
O po jais prižėlė kmynų
Ir ramunių daug baltų.
Sielai lengva, sielai gera,
Sklinda kvapas dobilų...
Parugėje kažkas šnera —
Grižta vyrai nuo šilų.
„Tamsta, vade! Mes išžvalgėm
Vienasėdį tarp kalnų.
Ėjo vyrai ten su dalgėm
Šieną piovę iš lankų.
Ar jie prieš kur nematė,
Mes paklausėm tyliai jų.
Jie žvitriai akis pastatė,
Sakė matę ant laukų.
Patvoriais mes tuoj nuslinkom,
Susigūžėm už karklų.
Mes juos keturis surinkom
Ir parvarėm be ginklų.
Išžvalgyti aną gojų
Pasiliko kiti trys.
Peršliauš skersai vasarojų
Ir, ką matę, pasakys...“
Linksi vėjui puošnios gėlės,
Snaudžia šilas tolumoj.
Linksmos dienos vasarėlės
Skęsta amžių glūdumoj...
Ant Bernotas.

Juodu buvo atskirti nuo lietuvių kariuomenės.

Suradę dar kelis panašius vyrus, sudarė partizanų būrelį, kuris kenkė, kiek tik galėdamas lenkams. Nupiaustydavo telefono ryšius, apšaudydavo gurguoles, užpuldinėdavo atskirus kareivius ir savo žygiais įvarydavo baimės priešui.

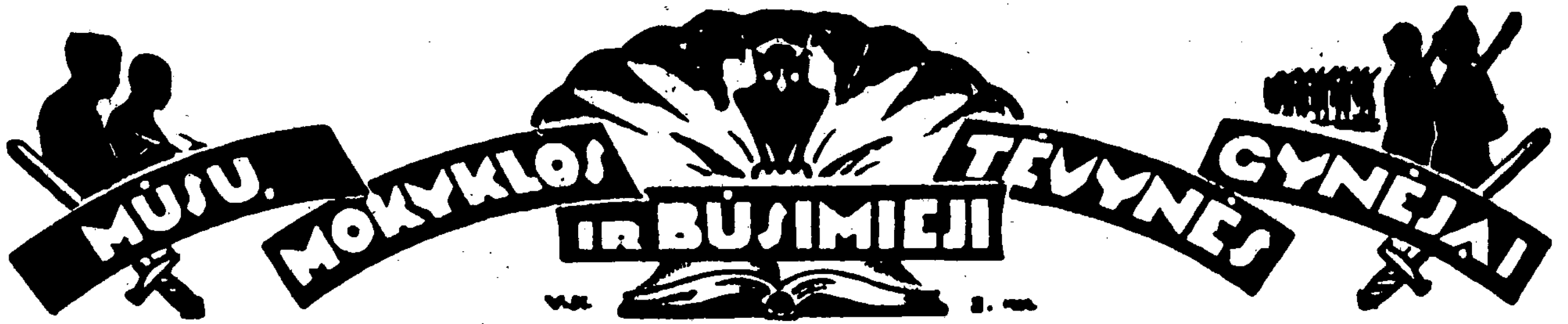
Štai ir šią naktį Petras su Jonu išsirengė į vieną iš savo pavojingų žygių: nupiauti telefono ryšius, kurie jungė kovojančias dalis.

Nors šią naktį jų žygis buvo kruvinas, bet jie abu buvo ramūs. Jie lietuviai, o lenkai buvo priešai. Vieni užpuolikai, kiti gynėjai. Vieni pavergėjai, kiti savo laisvės apgynėjai. Kiekvieni jų žinojo savo pareigas. Buvo kova, kovauž laisvę. Ir jie turėjo ją ginti. Ginti bet kokiomis priemonėmis.

Netrukus abu pasiekė numatytą vietą ir nupiovo telefono ryšius.

Kai juodu sugrižo namo ir sugulo daržinėje ant šieno, fronto pusėj kilo nepaprastas šaudymas.

S. K. Arvydas.

Kariškas jaunuomenės parengimas Prancūzijoje.

Prieš kurį laiką prancūzų kariškas žurnalas „France Militaire“ buvo įdėjęs parlamento atstovo Cheron pareiškimą apie dabartinį Prancūzijos jaunuomenės karišką parengimą. Savo pareiškimą Cheron pradeda nuo istoriško tos organizacijos plitimo, toliau kalba apie jos militarinę reikšmę ir bendrą organizaciją.

Paagal istorišką apibūdinimą, Prancūzijos jaunuomenės kariško parengimo organizavimas prasidėjo 1905 m. Pasak Cheron, Prancūzijos jaunuomenės kariškas parengimas turi būti ypatingai gerai organizuotas, turi klestėti ypač dabar, kada tikroji karo tarnyba prancūzų kariuomenėj sutrumpinta iki vienerių metų.

Prancūzijos kariško parengimo organizacija daloma į du laipsnius: pirmąjį ir antrąjį. Pirmas — elementarinis, antras — aukštesnysis.

Pirmo kariško parengimo laipsnio tikslas — paruošti įvairioms ginklo rūšims būsimus karius, specializuoti juos tų ginklo rūšių tarnybai ir parengti kariuomenės dalims mažiausių kautynių vienetų viršininkų. Cheron sako, kad iš tikrųjų šis tikslas nepasiekiamas ir, dabartiniu metu, Prancūzijos kariško parengimo organizacija gyvenanti krizę, apie kurią esą negalima nutylėti.

Svarbia kariško parengimo organizacijos skleidimosi kliūtimi yra perdidelis jos susiskaldymas į daugelį mažų draugijų, turinčių minimalią narių skaičių. Taip pat jaučiama ir lėšų stoka, labai reikalingų mokymosi priemonėms įsigyti.

Be to, statistika parodanti, kad nuo 1923 m. jaunuomenės plaukimas į šią organizaciją eina mažyn. Cheron mano, kad to mažėjimo priežastimi yra stoka lengvatų, kurios turėtų būti suteikiamos kariško parengimo nariams. Dėl šio esą nemaža nusiskundimų ir visuomenės tarpe. Nusiskundžiama karo vadovybe, kuri nesilaikanti duotų pažadų dėl laisvo kariško parengimo nariams dalių pasirinkimo įstojant į kariuomenę ir dėl panaikinimo kariuomenės dalyse viršnorminių atostogų. Karo vadovybė tuos organizacijos ir visuomenės priekaištus savais argumentais atremia, nurodydama, kad dabartinė kariško parengimo organizacija nesugebanti paruošti gero kariuomenėj elemento, o duoda tik pakenčiamą elementą.

Išeitis gali būti tik tokia: arba visai panaikinti kariško parengimo organizaciją, kas dabartinėse sąlygose negalima, arba imtis visų moralinių ir medžiaginių priemonių, kad ši organizacija būtų pakelta į atitinkamą aukštumą, daugiau išplečiant.

Padėtis esanti tiek rimta, kad reikią tuojau imtis darbo ir pagreitinti akciją.

Šiuo reikalu buvo atsiklausta ir visų organizacijos draugijų nuomonės. Tarėjų komitetas visoms draugijoms išsiuntinėjo tam tikras ankietas, kurias visos draugijos turėjo užpildyti, nurodant savo pageidavimus dėl organizacijos darbingumo ir darbo produktyvumo. Beveik visos draugijos nurodė tokius

kariško parengimo organizacijos reformos reikalavimus:

Mokymo reikalams reikia duoti atitinkamus terenus ir piniginių pašalpų;

Duoti organizacijai atitinkamai išspecializuotų instruktorių;

Kariško parengimo nariams suteikti lengvatų;

Abiem kariško parengimo laipsniams išduoti baigimo diplomus;

Gražinti viršnormines atostogas kariuomenės dalyse;

Išrūpinti iš karo vadovybės palengvinimų įsigijimui ginklų ir amunicijos.

Tarėjų komitetas parėmė šiuos draugijų pageidavimus, pripažino teisėtus ir, be to, dar nuo savęs prašė, kad pirmojo laipsnio kariškas parengimas būtų įvestas priverstinis visai jaunuomenei; antrojo laipsnio kariškas parengimas palieka, kaip pirma buvo — jaunuomenė įstoja savo noru.

Antrojo laipsnio kariškas parengimas buvo įvestas 1923 m. įstatymu ir davęs gerų rezultatų. Šio laipsnio kariško parengimo organizacijos tikslas yra — paruošti priešaukiamojo amžiaus jaunuolius atsargos karininko pareigoms. Šio laipsnio kariško parengimo kursas išeinamas mokyklose ir mokslo įstaigose, tačiau jis privalomas tik 20 mokyklų ir nepivalomas 250 mokyklų. Visi į atsargos karininkus kandidatai, neatsižvelgiant, kokias mokyklas baigė, su privalomu ar be privalomo kariško parengimo kurso, turi laikyti tam tikrus iš tos srities egzaminus. Diplomai išduodami tiems kandidatams, kurie gauna pakankamą — 16 laipsnių pažymėjimą iš 20 laipsnių sistemos.

Gavę diplomus, visi absolventai būna paskirti į atsargos karininkų pratimų būrį, kuriame po 6 mėnesių tarnybos laiko galutinius egzaminus ir būna pakelti į atsargos leitenanto laipsnį. Per likusius 6 mėnesius jie eina įvairias rikiuotės karininkų pareigas dalyse.

1930 m. nuo šių taisyklių buvo nukrypta ta prasme, kad iš anksčiau buvusių 20 mokyklų, 6 specialių ir technikos mokyklų, su privalomu kariško parengimo kursu, absolventams buvo leista laikyti egzaminus tuoj, pabaigus mokslą.

Tokiu būdu šių 6 mokyklų mokiniai, baigę mokyklos kursą, kartu gaudavo ir atsargos karininko laipsnį. Jie tiesiog buvo skiriami į kariuomenės dalis vieneriems metams tikrąją karo tarnybą atlikti karininkų vietose.

Cheron pabrėžia tokių pakeitimų netikslumą, proponuoja tuos trūkumus pakeisti ir suvienodinti visas mokyklas kariškojo parengimo atžvilgiu.

Dėl prašomo kariško parengimo organizacijai kadro, tai siūlo projektą, kad į kariško parengimo organizaciją skiriami karininkai ir puskarininkiai iš karto nebūtų tose pareigose tvirtinami, o pirma turėtų atlikti tam tikrą stažą. Per tą metą galėtų parodyti savo tinkamumą šios rūšies tarnybai.

Reikšmingos skautiškos sukaktuvės Kaune.

Spalių mėn. 18 d. skautams buvo labai reikšminga, nes tą dieną skautiškos šeimynėlės dvi draugovės šventė savo gražias sukaktuves: studentų skautų dr-vė ir II Kauno vyresniųjų skaučių dr-vė („Saulės“ mokyk. seminarijos). Viena ir kita dr-vė metines sukaktuves paminėjo labai gražiai.

Skautai — studentai jau 7 metai kai gyvuoja. Švėsdami savo šventę, pasikvietė kartu džiaugtis ir savo filisterius. Po sveikinimų buvo atlikta dar keletas ceremonijų ir iškilminga sueiga baigiama kupinu jaunatvės dvasios — Gaudeamus.

Su nemažesniu triukšmu paminėtos kitos dr-vės sukaktuvės. Saulietės sesutės iškilmingoje sueigoje gražiai prisiekė ištvėringai dirbti skautiškoje dirvoje — išpūdingai davė įžodį. Toliau sesutės buvo apipintos gražiausių linkėjimų vainiku.

Po oficialės dalies saulietės nepaprastai linksmai ir skautiškai atliko menišką programėlę, kuri buvo kiek kukli, tiek ir žavinga.

III-oji vyresniųjų skaučių dr-vė, turėdama 28 puikiai tarpusavy sugyvenančias skaites, malonią ir darbščią draugininkę, yra visam Kaunui puikus pavyzdys tikrojo be jokios dirbtinumo skautiškumo.

Henrikas Kelmas.

„Aušros“ berniukų gimnazijoje įsteigta vandens skautų draugovė.

Rugsėjo mėn. pabaigoje Kauno „Aušros“ berniukų gimnazijoje matematikos mokytojo p. J. Mašiotos iniciatyva buvo įsteigta X Kauno tunto, Algimanto skautų draugovė, kuri specializuosis vandens sporte. Nariais įsirašė jau apie 50 mokinių. Draugovei vadovauja studentas p. Vasiliauskas, globėjas p. mokytojas J. Mašiotas.

Spalių 16 d. gimnazijos rūmuose buvo pirmas tos draugovės narių susirinkimas. Perskaityta keletas štabo pranešimų bei nutarimų, pakalbėta apie skautišką drausmę ir po rikiuotės bei gimnastikos pratimų entuziastiškai išsiskirstyta namo.

J. Velička.

Kariškas paruošimas A. T. M.

Šiais metais aukštesnioje technikos mokykloje Kaune kariškas parengimas toliau dėstomas. Kursas palaipsniui pradėtas praplėsti. Pernai buvo mokoma pagrindinės rikiuotės, sargybų ėjimo, supažindinta su šautuvu ir jo dalimis.

Šiais gi metais pradėta mokyti jau ir gimnastikos pamokų, kuo mokiniai yra labai patenkinti. Šioj mokykloj dėl daugybės specialinio darbo nėra laiko nė gimnastikai ir tai buvo jaučiama. Dabar tą trūkumą pašalina karo mokslo pamokos.

Mokiniai norėtų, kad šiais metais dar daugiau būtų supažindinti su įvairiausiais ginklais, kareivinių gyvenimu, o pavasarį ir su manevravimu laukuose.

Gaila, kad karo mokslas te gauna tik po 2 pamokas per savaitę. To lyg ir maža.

Salvator.

Smarkiai dirba Šiaulių tuntas.

Prasidėjus naujiems darbo metams, Šiaulių skautai smarkiai pradėjo dirbti. Skautų skaičius smarkiai auga. Be to, šiemet dar daugiau negu pernai dirba tunto vadovybė. Spalių 9 d. Mergaičių gimnazijos salėje suruošė didelį šeimynišką vakarą.

Iš vakaro gauta apie 400 litų pelno. Pelnas skiriamas Palangos stovyklai. Už šiuos pinigus vežama stovyklon tunto lėšomis skautai negali patys nuvykti, žinoma, dėl neturto.

Tunte numatoma netrukus instrukuoti visas provincijos draugoves ir įsteigti keletą draugovių miesteliuose, kur jų dar nėra.

Švietimo skyrius mano leisti šapirografuotą laikraštį „Šiaulių Tuntas“. Jis bus apie 32 pusl. didumo ir eis kas mėnesį.

Nemažiau dirbama ir atskirose draugovėse. Ypač daug dirba I „Vytauto“ draugovė. Ji dabar turi jau 4 skiltis. Greit bus penkta. Draugovė šiemet švęs savo dešimt metų gyvenimo sukaktuves.

Iš kitų draugovių pažymėtina darbu „Lapinių“, „Nijolės“ ir „Mirgos“ draugovės.

Psklt.

Naktiniai skautų žaidimai.

Spalių mėn. 10 d. naktį Utenos I „Dr. Basanavičiaus“ dr-vės (I v.) skautai nuvykome apie trejetą kilom. nuo Utenos į mišką, kur atlikome du naktinius žaidimus. Naktis buvo visai tamsi, todėl reikėjo gerokai ausis ištempus klausyti, kaip pršliaužti pro „sargybinių“ ar sučiupti „šnipą“, kuris sėlino į saugomą vietą.

Antrasis žaidimas buvo nuoseklesnis, nes nedarėme tų klaidų, kurios pasitaikė pirmame.

Baigę žaidimus, susirinkome į aikštelę, apsuptą senų pušų, kur susikūrėme didelį laužą.

Po kalbų apie Vilnių, senovės Lietuvą ir mūsų pareigas, užtraukėme tradicinę „Ateina naktis“.

Apie 23 val. (11 v. v.) dainuodami kariškas ir skautišką dainelę grįžome į Uteną.

Sklt. St. Bulota.

Vilkaviškio gimnazija.

Vyrūčiai, ir mes sulaukėme kariško pasiruošimo pamokų! Pagaliau išsipildė tas mūsų noras, Uoliai griebtasi mokytis kariško pasiruošimo, nes sužinojome jo svarbą ir reikšmę. „Karlame“ statutus, studijuojame žinias, apskritai, mokomės visko, kas kariška.

Be to, turiu pasakyti, kad kariško pasiruošimo pamokomis ypatingai susidomėta. Visiems patinka kariška tvarka, drausmė ir viskas kas kariška.

Penktokas — Lius-bo.

Amerikos karo mokyklos kariūnai stengiasi perdurti vienas antram pūslę ant galvos.

Vilniaus „Sakalų“ 25 m. sukakties minėjimas.

Spalių 12 d. Vilniuj buvo iškilmingai minėta 25 metų Vilniaus „Sakalų“ sukaktis.

Minėjimas prasidėjo pamaldomis Šv. Jokūbo bažnyčioj. Paskui dalyviai nuvyko į Lukiškių aikštę, kur palaidoti 1863 m. sukilėliai. Po jų pagerbimo pradefiliavę pro savo vadovybę ir kitus svečius nuvyko į savo būstinę, kur buvo pasakyta keletas kalbų ir sveikinimų. Buvo delegatas net ir nuo Dancigo lenkų sakalų.

Iškilmės pasibaigė sporto pratimais.

Kas mokoma centraliniame Lenkijos fizinio lavinimosi institute.

Pradėjus naujus mokslo metus, į centralinį Lenkijos fizinio lavinimosi institutą po gana sunkių konkursinių egzaminų ir, be to, kandidatų bandymų buvo priimta 54 moterys ir 41 vyras — daugiausia įvairių mokslo įstaigų vedėjai ar šiaip jų personalo.

Be šių kursų, pradedant naujus mokslo metus, atidaryti dar šie kursai: 6 mėn. kariško parengimo karininkams instruktoriams kursai ir 3 mėn. viešosios policijos vyresniems policininkams fizinio lavinimosi kursai. Be to, spalių 12 d. prasidėjo 12 mėn. visų dalių karininkams instruktoriams fizinio lavinimosi kursai ir greitu laiku prasidės fechtavimo kursai puskarininkams.

Čekoslovakijoje įvedamas privalomas fizinis lavinimas.

Čekoslovakijos vyriausybė paskyrė tam tikrą komisiją, kuriai pavedė sudaryti įstatymo projektą, pagal kurį visi jaunuoliai ir jaunuolės turės išeiti privalomą fizinio lavinimo programą. Sakytoji komisija savo projekte numato pradėti fizinį lavinimą nuo 6 mt. amžiaus. Fizinį lavinimą vykdys mokyklos, kariuomenė ir valstybė, o taip pat ir privatiškos sporto organizacijos.

Fizinio lavinimo programą sudarys švietimo, sveikatos ir krašto apsaugos ministerijos. Numatoma atidaryti valstybinį fizinio lavinimo institutą su aukštesniųjų mokyklų teisėmis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

M I R Ė.

Š. m. spalio mėn. 3 d. Kaune, Dr. J. Basanavičiaus karo ligoninėje, mirė Vytauto Didžiojo kuopos naujokas Ignas Briedis, kilęs iš Panevėžio apskr. Naujamiesčio val., Prievaškos k. Velionis palaidotas tėviškeje.

Aviacija.

Nė vienoj, tur būt, daly nėra tiek daug liktinių puskarininkų, kaip aviacijoje. Bet jie yra ir reikalingi. Nemažas skaičius raštininkų, motoristų, fotografų, lakūnų ir kitokių specialistų. Jau keli metai, kai įrengta liktinių puskarininkų ramovė ir prie jos valgykla. Prie ramovės yra išrinkta valdyba su pirmininku lt. Adomavičium priešaky.

Valgykloje maitinasi apie 60 žmonių. Jų tarpe žymus skaičius civilių tarnautojų. Maisto kaina mėnesiui 75 litai. Civiliai tarnautojai, be šios sumos, moka dar po 5 litus per mėnesį ramovės naudai. Maistas neblogas, vidutinis.

Barbro.

„Karys“ karo mokyklų.

Kiekvienas žurnalas arba kitas kuris laikraštis, jei jis leidžiamas, tai leidžiamas su tikslu ir jis turi šio ar tokio misiją atlikti. Neabejotinai sunkią ir atsakingą misiją turi atlikti ir „Karys“. O toji misija ir yra — kelti lietuvių dvasioj karininkų ūpą ir jo širdyje žadinti karštą tėvynės meilę. Ir reikia pasakyti, kad šita misija „Kariui“ gana gerai sekasi. Jis šiaudien mylimas svečias tolimame mūsų kaime ir nepaprastai laukiamas gimnazijose. „Karys“ neapsilenkia ir su P. L. P. karo mokykla. Čia jo pareina net keliolika egzempliorių. Vieni egz. skaitomi kuopose, kiti patenka į biblioteką ir skaityklą. Į skaityklą pareina ir daugiau laikraščių, tačiau nė vienas jų neužimponuoja tiek skaitytojų, kiek „Karys“. Nebent „Lietuvos Aidas“ šituo atžvilgiu jį pralenkia. Kiekvieną naują „Kario“ egz. skaitykloj užgulę kariūnai bent po tris iš karto skaito. Na, ir nenuostabu, kad per savaitę „Kario“ egz. skaitykloj net ir smarkiai susidėvi. Bendrai, kariūnai labai simpatizuoja „Kariui“, nes jis įdomus savo turiniu, artimas skleidžiamomis idėjomis ir pilnas gražių iliustracijų.

J. N - a s .

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

Šiais metais II batalionas įsigijo bulvėms skusti mašiną. Mašinos aptarnauti pakanka 4 — 5 žmonių. Kareiviai šita geradare labai patenkinti.

Algirdėnai visi buvo apdovanoti „Ūkininko skaitymų“ išleistomis knygutėmis. Šias dovanas kareiviai priėmė su di-

džiausiu džiaugsmu. Visiems labai patinka gražioji apysaka „Ben Huras“ ir „Algimantas“.

Į pulko skaityklą pareina įvairiausių Lietuvos ir Amerikos lietuvių laikraščių. Čia kariai, besiskaitydami laikraščius, linksmai ir naudingai praleidžia atliekamą laiką. Gaila, kad į skaityklą nepareina „Mūsų Vilnius“.

Skaitykloje kas vakaras demonstruoja radio.

Jurys.

8 p. K. K. Vaidoto pulkas.

Ekskursija. Rugsėjo mėn. gale, išvykstant iš pulko kariūnams — aspirantams, kurie buvo prikamanduoti stažui įgyti, buvo surengta ekskursija susipažinti su stambesnėmis Šiaulių įmonėmis. Ekskursantai visur buvo maloniai priimti ir supažindinti su įmonių įrengimu bei veikimu. „Gubernija“ ir „Birutė“ svečius pavaišino savo gaminiais. Kar. — aspirantai ekskursija buvo labai patenkinti.

Kinas. Spalio mėn. 11 d. pulko mokoma kuopa, kar. — aspirantai — kandidatai ir jaunų kareivių batalionas buvo nuvesti į Liaudies namų kiną. Buvo demonstruojama keletas smulkesnių dalykėlių ir įdomi garsinė filma „Slaptoji tarnyba“. Ši filma iš tikrųjų gana vertinga ir įdomi. Joje vaizduojama vokiečių ir rusų špionazas Didžiojo karo metu.

Veikale labai gražiai, nors ir nežymiai, įpinta tėvynės meilė, kuri turi būti didesnė ir už vyro meilę. Demonstruojant filmą, kareiviams buvo skaitomi užrašai ir paaiškinta. Filma, iš tikrųjų, tinka kariuomenei, nes jame atvaizduota, kiek pasiaukojimo ir drąsių žygių reikalauja tėvynė ir kaip tų pavojų nebijo ir save aukoja tikri tėvynės sūnūs ir dukros.

Tūlas Matas.

Pionierių batalionas.

Spalio mėn. 10 d. pionierių batalionas šventė savo metinę šventę. Nuo pat ryto bataliono kareivinės jau buvo pasipuošusios vėliavomis. 9 val. su 2 p. orkestru batalionas nuvyko į Šančių įgulos bažnyčią. Po pamaldų batalionas grįžo į kareivines ir 12 val. bataliono kino salėje buvo iškilmingi bendri pietūs. Per pietus bataliono vadas pulk. leit. Gladutis apibūdino per praėjusius metus b-no nuveiktus darbus ir priminė, kad pionieriai, nors ir negausinga šeima, tačiau savo sėkmingais darbais gali ne tik vienodai veikti su kitų šalių tokios pat rūšies kariuomene, bet dar ir lenktyniuoti su jomis.

Palinkėjęs ir toliau b-nui energingai dirbti, bataliono vadas baigė savo kalbą.

Vakare kino salėje buvo surengtas kareiviams vakarėlis su vaidinimais.

J. Kreivis.

Bandymai mūsų kariuomenėje pritaikinti žemės ūkio traktorių sunkiesiems pabūklams vežioti.

Karo ligoninė.

Šiomis dienomis buvo karo sanitarijos puskarininkių mokyklos XVIII laidos išleistuvės. Baigę mokyklą, pakelti į jaun. sanitarijos puskarininkio laipsnį. Neišlaikę egzaminų buvo išsiųsti eiliniams baigti tarnybą dalyse.

Išleistuvių proga buvo surengtas pasilinksminimas. Vaidino „Moterims neišsimeluoti“. Artistai buvo iš pačių mokinių Suvaicino neblogai.

Be to, visos laidos mokiniai yra dėkingi Šančių šaulių būrio šaulėms, vaidinimo dalyvėms.
Jurgis Marė.

Sporto kronika

Šarkis nugalėjo Karnerą ir pripažintas čempionu. Spalių mėn. 12 d. Šarkis-Zukauskas po 15 roundų kovos nugalėjo italą milžiną Karnerą. Šarkis laimėjo punktais. Iš penkiolikos roundų Šarkiui pripažinta 12, o Karnerai vos vienas. Du kartu Šarkis buvo parbloškęs Karnerą ant grindų. Nors Karnera ir buvo fiziškai stipresnis, bet jo jėga susikūlė į Šarkio patyrimą ir nepaprastą bokso meną. Šarkis taip smarkiai puolė Karnerą, ypač paskutiniuose rounduose, kad šio jėgos visiškai išseko. Tačiau Šarkiui nepavyko suduoti smūgio, kad galėtų nokautu išmušti italų „žmogiakalni“. Visi sako, kad Šarkis šį kartą geriausiai kovėsi, negu lig šiol per visą savo bokso karjerą.

Prieš pat rungtynes Karnera spaudos atstovui pareiškė, kad jis taip droš Šarkiui, kaip kad niekad iki šiol nedrožė. Iki šiol jis viso „garo“ nepaleidęs, kadangi jo priešininkai būvę tokie menki ir jis bijojęs juos amžinai apluošinti. Tačiau rungtynės parodė ką kitą ir žodžiai labai atitiko jam pačiam.

Paskutinės žinios praneša, kad Šarkis pripažintas pasaulio čempionu, nes New Yorko bokso komisija nepripažino Šmelingo pasaulio čempionu. Žiniomis iš Vokietijos, Šmelingas nesą linkęs pripažinti Karneros pralaimėjimą, kaip „pakankama priežastis“ rungtis su Šarkiu dėl pasaulio čempiono vardo. Toki Šmelingo pareiškimą tenka laikyti vien tik kaip jo bijojimą susitikti su Šarkiu, nes jau vieną kartą Šmelingas yra atsisakęs rungtis su Šarkiu ir Karnera.

Po šių rungtynių Šarkis gražino sau gero boksininko vardą ir amerikiečių širdis vėl pavergė.

Karnera savo pralaimėjimu nustojo visko, ką anksčiau buvo laimėjęs per įvairias rungtynes.

Kauno šaulių rinktinės sporto diena. Spalių mėn. 18 d. kariuomenės stadione buvo Kauno šaulių rinktinės sporto diena. Sporto dienoje dalyvavo 7 šaulių būriai.

Oras sporto dienai pasitaikė labai blogas, todėl ir rezultatai menkoki.

100 m. bėgimą laimėjo Matusatas per 12,3 sek. 500 m. bėgimą taip pat laimėjo Matusatas per 1 min. 18 sek. 1500 m. bėgimą laimėjo Kijauskas per 1 m. 37,6 sek. Estafetę 4×100 laimėjo Aleksoto būrio komanda per 54 sek. Leti Puskunigis numetė 48 m. 59 cm. Rutulį Gedminas nustūmė 10 m. 92 cm. Jis pats granatą numetė 59 m. 75 cm. Šokime į aukštį įsibėgėjęs Matusatas nušoko 1 m. 63 cm. Diską Puskunigis numetė 29 m. 75 cm.

Iš moterų dalyvių pasižymėjo šaulė Brastauskaitė, kuri laimėjo 5 pirmas vietas. Nors rezultatai jos silpni, bet ją tenka laikyti viena iš gabiausių sportininkių šaulių tarpe.

Po rungtynių Šaulių Sąjungos viršininkas pulk. Kalmantas laimėtojams išdalino dovanas.

Buvo ir futbolo rungtynės tarp Šančių šaulių „Kovo“ ir Kybartų šaulių „Sveikatos“, kurios pasibaigė 2:0 (1:0) „Kovo“ naudai.

KSS Klaipėdos apygardos lyga baigė rungtynes su meisteriu MTV 1:1. Spalių 11 d. jaunutė KSS lyga susitiko su Klaipėdos krašto apygardos lygos meisteriu MTV. MTV, žinomas Klaipėdos lygos tarpe, kaip stipriausia komanda, bet vis dėlto su KSS baigė lygiomis. Rezultatai neatitinka rungtynių eigai, nes KSS buvo visą laiką persvaroje. Gal rungtynės būtų kitoniškai baigusios, jeigu KSS būtų išėjusi pilname sąstate. Šitos rungtynės parodo, kad kitais metais KSS bus rimtas kandidatas į meisterius.
E. K. r.

KŠFK — Kauno „Makabi“ 2:2. Spalių m. 18 d. Kėdainiuose buvo futbolo rungtynės tarp Kėdainių šaulių futbolo komandos ir Kauno žydų „Makabi“. Rungtynės baigėsi 2:2.
A. D.

Valyk ir taisyk kaminus.

Saugok ugnį nuo vaikų.

Jūs šaulių gyvenimas

Ką Veliuonos šauliai dirbs ateity?

Veliuonos šaulių būrys yra sumanęs nuveikti keletą didelių darbų.

Pirmuoju tokiu darbu numatyta 1932 metų pavasarį ant Pilies (Čerkakalnio) kalno bufetui patalpos — kiosko ir muzikantams estrados statymas. Bufetui patalpa bus statoma visais atžvilgiais puiki ir erdvi, kad vasarą čia galėtų patalpinti ir būrio štabą bei raštinę. Muzikantams estrada bus statoma tokio didumo ir stiliaus, kad galėtų kartu atstoti veliuoniečiams ir vasaros teatrą.

Toliau numatoma ant Pilies kalno esančią šokių aikštę išgrįsti — padengti atitinkama medžiaga, kad šokant nedulkėtų, palijus nepraskystų ir kad būtų lygi.

Dar toliau numatoma per griovį, skiriančią bažnyčios kalną nuo Pilies kalno, įtaisyti tiltą, kad einantiems ant Pilies kalno nereikėtų dovanai aikvoti energiją laipiojant per statų griovį.

Išlaidas būrys tikisi surinkti rengdamas vakarus, gegužines ir t. t.

Nors šie sumanymai dar ir ne visi buvo patiekti šauliams svarstyti, tačiau būrio vadovybė yra pasiūžusi netrukus patiekti juos šauliams svarstyti ir imtis priemonių jiems įgyvendinti.
K o r e s p o n d e n t a s.

Silutė.

Vietinis šaulių būrys pasirodo šiais metais gana aktyvus. Šie metai pirmieji, kada išsisteigė šaulių orkestras, kuris, palyginant, per gana trumpą laiką, jau visai gerai griežia. Tai nuopelnai p. Giedraičio. Visi griežikai yra uniformuoti, kas gana gražų išpūdį padaro. Orkestras susideda iš 12 griežikų. Šventadieniais važiuoja jie po provinciją lietuviškuose pasilinksminimuose griežti. Tuo orkestras uždirba šiek tiek.

Narių skaičius nuolat auga. Suprasdami šaulių naudą, iširašė į šaulius net kai kurie vokiečiai. Vienas net nemoka lietuviškai. Jie, mat, jaučiasi lietuviai, nes jie tikrai nutautę.

Jonas Purvinas.

Šančių šaulių būrys.

Spalių mėn. 18 d. 17 (Kauno) šaulių rinktinės sporto dienos proga Šančių šaulių b., Šančiuose, 2 pėst. pulko salėj surengė atvykusiems į sporto dieną šauliams vakarą. Buvo suvaidinta 3-jų veiksmų komedija „Moterims neišsimeluoti“.

Tarp kitko tenka pastebėti, kad rugsejo mėn. 27 d. tie patys vaidintojai — šauliai tą patį veikalą statė specialiskai 2 pėst. pulko kareiviams nemokamai; nesutilpus salėn visiems pulko kareiviams, tą patį vakarą buvo vaidinimas pakartotas. Džiuginantis šaulių kareivių broliškumo ir meilės reiškinys.

Šančių būrio vaidintojai pasiryžo lapkričio mėn. 14 d. (jau daromos repetacijos) Tilmanso salėj pastatyti rimtą veikalą — 4 veiksmų dramą: „Vergijos griuvėsiai“. Galima palinkėti geriausios kloties Šančių b. vaidybos kuopelei — šį kartą taip puikiai pasirodžiusiai.
Vienas iš buvusių.

Amerikos žinios

Amerika mažins kariuomenę.

Amerikos spauda praneša, kad prezidentas Hooveris pasiūlė projektą sumažinti karo biudžetą 61 milijonu dolerių. Pagal tą projektą dabar svarstoma karo laivyno žmonių sudėties sumažinimo klausimas. Numatoma karo laivyno žmonių skaičių sumažinti 3 — 4 tūkstančiais. Taip pat numatoma sumažinti proporcingai ir jūrų šaulių korpa.

Be to, numatyta tuo projektu uždaryti jūrų stotis Newporte, Rhodislande ir Hampronrade.

Amerikos jūrų departamentas šiuos projektus sutiko labai rimtai.

657 kilometrai per valandą.

Anglų lakūnas leitenantas Stainforth, neseniai laimėjęs už pasiektą lėktuvu didžiausį greitį Schneiderio taurę, dėl kurios kasmet būna organizuojamos tarptautinės lėktuvų rungtynės, rugsejo 30 d. pasiekė naują skridimo greičio rekordą, tą dieną per bandomąjį greitimo skridimą jis pasiekė 657,76 kilometrų per valandą.

Pašto karvelio skridimo rekordas.

Ziemų Prancūzijoje labai išsiplatinęs pašto karvelių auginimas. Čia karvelių treniravimui dažnai daromi įvairių distancijų skridimo bandymai, kurie duoda ir labai gerų rezultatų. Per vienus tokius bandymus Arras mieste vienas pašto karvelis pasiekė tikrai pasaulinį toumo rekordą. Iš Arras'o karvelis nuskrido į Seigonu, padarydamas 11,500 kilometrų kelio.

Bemotorinės aviacijos tarptautinė konferencija.

Š. m. spalio mėn. 1 d. Londone įvyko tarptautinė bemotorinės aviacijos konferencija, kurioje dalyvavo Anglijos, Prancūzijos, Vokietijos, Belgijos, Italijos, Holandijos, Danijos, Vengrijos, Graikijos ir Amerikos J. V. atstovai.

Ryšio šunų lenktynės

Neseniai Rostove prie Dono įvyko raudonosios kariuomenės ryšio šunų lenktynės. Tai jau šeštos tos rūšies lenktynės. Ypatingai pasižymėjo Gudijos karo apygardos šunės.

„Nautilo“ laidotuvės.

Amerikos laivyno vadovybė leido Wilkin'sui paskandinti povandeninį laivą „Nautilus“, kuriuo jis plaukė į Žiemų ašigali.

Po šios kelionės „Nautilus“ buvo taip sulamdytas, kad daugiau remontuoti neapsimokėjo.

Jis bus paskandintas gilioje vietoje Norvegijos pakrašty.

Rusų kariuomenės manevrai.

Užsienio spauda praneša, kad šiemetiniai rusų kariuomenės rudens manevrai buvo didelio masto. Manevrams vadavo pats karo komisaras Vorosylovas.

Šiuose manevruose svarbų vaidmenį teko vaidinti oro laivynui ir naujos rūšies technikos ginklams.

Buvo išbandyti nauji tankai, pačių rusų pagaminti. Pirmą kartą pasirodė, kad rusai turi orlaivių, panašių į cepeliną ir ginkluotų nedideliais artilerijos pabūklais.

Sunkioji artilerija šaudė specialiais sviediniais, todėl manevrų rajone turėjo būti ištisi kaimai išgyvendinti.

Šiuose manevruose dalyvavo ir nuo 12 metų amžiaus vaikai — pionieriai, kurie buvo naudojami padedamoj tarnyboj prie sunkiųjų kulkosvaidžių.

Sukilimas Kaukaze.

Zenevos Gruzinių spaudos biuras iš Tifliso praneša apie sukilimą Kaukaze.

Pagal tą pranešimą sukilimas Kaukaze sparčiai plinta. Azerbežanė Armenijos gyventojai daugelyje vietų nuvertė Sovietų valdžią. Dideli ginkluoti komunistų būriai pereina į sukilėlių pusę. Esą didesnė Azerbežano dalis jau sukilėlių rankose. Daug aukštųjų bolševikų karininkų jau suimta ir uždaryta į Meteki tvirtovę. Pradėtos derybos tarp Sovietų valdžios ir sukilėlių nutrukę.

Rekordinis planerio sklėstuvo skridimas Lenkijoje.

Spalio 10 d. Lvovo apylinkėse Lvovo aerokliubas buvo suorganizavęs sklėstuvų bandymus.

Per šiuos bandymus Vilniaus aerokliubo narys Jonitas, pakilęs su sklėstuvu ore, išsilaikė 5 val. 8 min. ir 50 sek., sumušdamas buvusį Lenkijos sklėdimo rekordą.

Oro susisiekimo linija: Varšuva — Vilnius — Ryga — Talinas.

Lenkijos oro susisiekimo bendrovė „Lot“ organizuoja oro susisiekimo liniją: Varšuva — Vilnius — Ryga — Talinas. Aptarnaus susisiekimo lėktuvais bendrovė „Lot“.

Lenkijos šaulių sąjunga padeda kovoj su nedarbu.

Lenkijos šaulių sąjungos vadovybė išleido į šaulių organizaciją atsišaukimą, kuriuo ragina šaulių skyrius aktyviai prisidėti įgyvendinti valdžios iniciatyvai kovoj su nedarbu.

Šaulių sąjungos darbuotė šioj srity turi apimti jos narių dalyvavimą kovoj su nedarbu komitetuose, skleidimą šios akcijos savo narių tarpe ir bedarbiams paramos teikimo akcijos organizavimą.

Su parašytu kritimo rekordas.

Neseniai Rumunijos ponis Smaranda Braescu šoko su parašytu iš lėktuvo, kuris skrido 6.000 metrų aukštumo. Nusileidimas pavyko laimingai ir šiuo šokimu su parašytu ponis Braescu pasiekė naują pasaulinį rekordą.

Civilė aviacijos mokykla Estijoje.

Šiomis dienomis Taline atsirado pirmoji civilinė aviacijos mokykla. Mokyklos įsteigėjas ir jos vadas p. E. Damm, pirmojo sportinio lėktuvo Estijoje savininkas. Instruktoriais bus Estijos karo lakūnai. Mokymo kursas kainos 750 estų kronų (apie 2.000 litų).

Taupymo politika kariuomenėj.

Krašto apsaugos ministerija parengė įstatymo projektą, pagal kurį 1932 metais suomių kariuomenės kariai gaus atostogų nuo vieno lig trijų mėnesių, atsižvelgiant į karo tarnybos ilgumą. Ši projektą įvykdžius, busią sutaupyta 18 milijonų suomių markų.

Be to, ketinama sumažinti kareiviams algą.

Anglų nardomasis laivas pateko į Rusijos raudonąjį laivyną.

Šiomis dienomis Leningrade įvyko išskilmės nardomojo laivo nuleidimo proga. Šis laivas statytas Anglijoje. Jis buvo anglų karališkojo laivyno sudėty ir vadinosi „L — 55“. 1919 m. jis drauge su kitais karo laivais buvo atsiųstas gen. Judeničiui padėti kariauti su bolševikais. Birželio mėn. 4 d. netoli Kronštato ši laivą užpuolė bolševikų minininkai „Gavrill“ ir „Azard“ ir jį paskandino. Kadangi jis buvo nuskendęs nelabai gilioje vietoje, tai bolševikai sumanė jį iškelti. Tatai jiems pavyko įvykdyti 1928 m. rugpiučio mėn.

Su šiuo laivu buvo nugrimzdusi ir jo įgula. Iškelus laivą, rasta 37 anglų jūrininkų lavonai. Anglijos laivyno vadovybė norėjo atsiųsti į Kronštata savo kreiserį lavonams ir tėvynę parvežti, tačiau bolševikų vyriausybė nesutiko. Lavonus paėmė prekybinis laivas ir nuvežė į Taliną, o iš ten juos paėmė kreiseris „Champion“.

Puskarininkiai lakūnai Anglijoje.

Kaip praneša „Chicago Daily Tribune“, Anglijos karališkoj aviacijoje įvyko žymios reformos. Per paskutinius metus visi lakūnai buvo karininkai, o dabar „Royal Air Force“ savo eilėse skaito 300 lakūnų puskarininkių. Dabar yra tokia nuomonė, kad geras lakūnas būtinai turi būti karininkas. Anglijos karališkoj priverstinioj aviacijoje, išskiriant kai kurias techniškas dalis, puskarininkių santykis su karininkais yra 1:4, o puskarininkių skaičius smarkiai didėja. Senos pažiūros, kad visi lakūnai turi būti karininkai, nebeturi vadovybėj pritarimo. Iki didžiojo karo lakūnas turėjo būti karininkas.

Tikrai manoma, kad per trumpą laiką lakūnų puskarininkių skaičius prašoks lakūnų karininkų skaičių.

Naujas kulkosvaidis Belgų kariuomenėj.

Belgų kariuomenė perginkluojama naujos sistemos lengv. kulkosvaidžiais, kurie dabar bandomi I korpo šešiuose pėstininkų pulkuose. Naujasis leng. kulkosvaidis turi šiuos duomenis: kalibras — 7,65 mm., svoris — 9,5 kg., šaudymo greitumas — 600 šūvių per minutę, šaudymo atstumas — 1.500 mtr., taiklus šaudymas — 600 mtr. atstume, į šovinių sandėlį tilpsta 20 šovinių.

Kas tokia yra „KALBANAEM“ b-vė ir kaip ji atsirado?

Š. m. pavasarį kai kurie aukštesniųjų mokyklų Kaune mokytojai, universiteto profesoriai ir šiaip žmonės pastebėjo, kad vokiečių „Linguaeum“ institutas Berlyne smarkiai pradėjo plėsti Lietuvoje savo veikimą ir ieškoti čia darbo bedarbiams Vokietijos mokytojams. Šie žmonės tuoj nutarė užkirsti jiems kelią ir įsteigti panašią įstaigą patiems lietuviams Kaune. Tuoj buvo griebtasi organizacinio darbo. Kadangi vasarą daug kas buvo išvažinėję atostogoms, tai šį darbą teko dirbti keliems mokytojams Kaune.

Tam reikalui buvo įkurta pasitikėjimo b-vė „Kalbanaeum“, kurios tikslas padėti įsigyti asmenims įstatymais nustatytą mokslo cenzą organizuojant Lietuvoje už akių dėstymą. Ši bendrovė buvo užregistruota ir patvirtinta valdžios įstaigų ir pradėjo savo veikimą. Jos darbas taip smarkiai ėmė plėstis, jog tuoj turėjo persikelti į erdvesnes patalpas Jononio g-vėje 35 nr., kur ji ir dabar yra. B-vės priešaky stovi gabūs organizatoriai ir prityrę mokytojai, kurie viską gražiai tvarko, jog kasdien gaunami šimtai laiškų iš provincijos, Amerikos ir kitų šalių su linkėjimais sėkmingai tęsti šį kilnų darbą, kuris turi labai gražią ir šviesią ateitį. Pamokas dėsto žymūs pedagogai, išėję aukštųjų mokslus ir turi pasitikėjimą visuomenėje.

Pedagoginį personalą sudaro: kapelionas kun. J. Remeikis, M. Spetylienė, J. Talmantas, Vyt. Bičiūnas, V. Kamantauskas, d-ras A. Scholz'as, P. Šležas, d-ras Pakuckas, agr. Valatka, J. Norkus, T. Stonis, dipl. kom. V. Trapikas, agr. Kateiva, J. Vosylius, d-ras Jasaitis, P. Repšys, dipl. kom. A. Varnas ir kiti. Visos pamokos dėstomos raštu spausdintomis pamokomis ir siunčiamos klausytojams paštu. Tuo būdu išėję 4, 6 ir 8 klasių kursą, o taip pat ir mokytojų seminarijos I — IV kursas, turės Kaune išlaikyti tam tikrus koliokvijumus žodžiu ir gavę atitinkamus pažymėjimus bus prileidžiami prie egzaminų nustatytam mokslo cenzui įsigyti. Tokie egzaminai numatomi padaryti pačios b-vės mokytojų švietimo m-jos atstovui dalyvaujant.

Šiais metais veiks I, III, V, VII klasės ir I, III mokytojų seminarijos kursai. Po naujų metų atsidarys likusios klasės ir mokytojų seminarijos kursai. Be galo didelis užsirašiusiųjų mokinių skaičius parodo, kad bendrovės veikimas bus sėkmingas. Jau dabar neturtingiems ir žemesniųjų kategorijų valdininkams duodama trečdalis nuolaidos.

Irgi kliūtis.

Būrininkas pamokoje, pirmą kartą paaikšinęs naujokams apie kulkosvaidžio kliūtis, klausia jų:

— Kuris dabar iš jūsų galėtų papasakoti apie kulkosvaidžio kliūtis?

— Aš, — atsiliepė vienas naujokas. Išvardinęs pamokoje girdėtas kliūtis, paskui sako, — ugi dar viena kliūtis gali būt.

— Na, kokia? — klausia būrininkas.

— Ugi tada, kai šovinių trūksta, — atsako naujokas.

„Cukrų dirba.“

Policininkas, užtikęs seną kaimietį dirbant degtinę, klausia:

— Ką čia veiki, dėde?

— Ponuli, cukrų mėginu padirbti, — aiškinosi nusigandęs senis.

— Aha, vadinasi, cukrų mėginu pasidaryti, o gal cukrų mėginu perdirbti? — sako šypsodamas policininkas.

Technikos netobulumai.

— Kaip tu manai, Petrai, keista, tiesa?

— Žinoma, keista. Nuo šimto metrų pliekėm ir nė vienos skylutės!

— Na, matai, visur tik šaukia — technikos amžius, o kokie čia šautuvai. Ech, toli dar technikai ligi tobulo šautuvo!

Kas tie trimitai.

Onytė: — Kas, Jonuk, yra pas jus tie trimitai, kurie vis girdisi?

Jonas: — Tai, Onyte, tokia muzika, pagal kurią visas pulkas šoka.

Grandinio „šventinimas“ pulko krautuvej.

Pasivėlavimas.

(Vieno veiksmo tragedija liaudies motyvais).

Prologas:

Saulelė nusileido, mėnulis užtekėjo
Eilinis Kerpė su šautuvu stovėjo.

Kuopos choras:

Ko, Jonai, liūdnas, ko žiūri pro langelį?
Ko neini pas Magdutę, į jos rūtų darželį?

Kerpė Jonas:

Kas man iš to darželio, kas iš Magdutės mano,
Jeigu viršila pyksta ant vargšo Jono.

Kuopos choras:

Ką tu kalbi — viršila geras.
Gal esi kaltas, jei šis taip baras.

Kerpė Jonas:

Esu nekaltas, tiktai Magdutė.
Ji vis tą giesmę — prašau dar būti,
nors laikas eiti, grįžti į dalį.
Žinot, viršila kęsti negali,
Jei pavėluoji, kad ir minutę.

Kuopos choras:

Nestovėk, Jonai, liūdnas, nežiūrėk pro langelį,
Džiaugiesi vėl, kaip besidžiaugęs, Magdužėlės
[daržely.

Tik jos nebeklausysi, tik jau nepavėluosi
Laiku į kareivines iš miesto važiuosi.

Epilogas:

Saulelė nusileido, mėnulis užtekėjo.
Eilinis Kerpė su šautuvu stovėjo...

M. Rinta.

Fizikos pamokoje.

Mokytojas: — Pasakyk man, Geruli, nuo ko pareina temperatūra?

Mokinys: — Nuo termometro, pone mokytojau!

Istorijos žinovas...

Mokytojas klausia mokinį: — Kokius laikus vadiname priešistoriniais laikais?

Mokinys: — Laikas prieš istoriją vadinasi priešistorinis laikas.

Balys Gendv.

Gedulos nauda.

— Kodėl tu net trečius metus ant žieminio apsiausto vis nešioji gedulą?

— Kad skylės alkūnėje nebūtų matyti.

Gaubys.

Paslaptis.

Gudrus krautuvininkas klausia kareivį:

— 10 pakelių papirbsų imi, vadinasi, toli rengiatės manevruoti?

Kareivis irgi nori pasirodyti ne lepšė:

— Pirma, ne tamstos dalykas, o antra, kariška paslaptis.

— Vadinasi, smarkiai rūkyti pradėjai?

— Ne, kaip paprastai: po vieną pakelį per dieną.

— A-a!

Kariuomenės leidiniai.

„Kario“ kalendorius 1932 m. Vyr. Štabo Spaudos ir Šviet. sk. leidinys. Kaunas, 1931 m. Kaina: kariams ir šauliams — 1,20 lit.; knygynams — 2,40 lit.

Būsimų metų „Kario“ kalendorius išėjo be žymesnių pakeitimų. Turinys tas pats, žinoma, naujas tikslai kalendariumas. Formatas, kaip patogiausias, irgi paliktas pernykštis. Svarbiausia tikslai, kad kalendorius išėjo nepasivėlavęs. Visos dalys ir kiti jau iš anksto galės įsigyti.

Pats kalendorius savo plačiu ir įdomiu turiniu svarbu turėti ne tik kariams, šauliams, bet ir kitiems — mokiniams, studentams ir t. t.

Kpt. Waligóra. **Kaip Želigovskis užėmė Vilnių.** (Iš lenkų kalbos išvertė kpt. Vilitis), Vyriausio Štabo Spaudos ir Švietimo skyriaus leidinys. 40 psl. 1.000 egz. išspausdinta iš „Mūsų Žinyno“ 79 nr. Kaina: kariams ir šauliams — 50 ct., kariuomenės mokomųjų įstaigų klausytojams — 30 ct., knygynams — 80 ct.

Ši knygutė labai svarbus indėlis į mūsų Nepriklausomybės karo istorijos literatūrą. Nors mums jau seniai žinoma, kad Vilnius lenkų begėdiškos klastos auka, bet toli gražu dar ne kiekvienas iš mūsų gerai žino, kaip ši klasta buvo parengta ir įvykdyta. Tad ši knygutė padės mums užpildyti šią spragą, padės geriau pažinti ir įvertinti mūsų gobšuosius pietų kaimynus, dar ir dabar tebesiskelbiančius esant mūsų broliais ir tebesiulančius savo pražūtingą uniją.

Knygutėje su begėdišku atvirumu smulkiai atpasakota klastos užuomazga ir eiga. Čia aiškiai atvaizduoti Vilniaus pagrobimo „didvyrių“ Pilsudskio ir Želigovskio vaidmuo. Pasirodo, kad Vilniaus pagrobimo planas Pilsudskio buvo sumanytas ir pradėtas vykdyti dar tebesant prie Varšuvos bolševikų kariuomenei. Jau 1920 m. rugpjūčio 18 d. Lenkų kariuomenės vyriausias vadas Pilsudskis išleido pirmuosius įsakymus kariuomenės dalims pergrupuoti sąryšy su numatomu žygiu prieš Vilnių. Tokiu būdu Suvalkų sutartis jau buvo pasmerkta iš anksto. O kai Suvalkuose prasidėjo lenkų — lietuvių derybos, Pilsudskis klasingam žygiui buvo atlikęs daug parengiamųjų darbų. Jau buvo išskirtos vad. „nereguliarės“ dalys ir surastas „garbingas“ vadas. Tokiu būdu, kai 1920 m. spalio 7 d. Suvalkuose lenkas ištiesė lietuviui taikos ranką, kitoje rankoje jau žibėjo paruoštas peilis jam smogti.

Vilniui pagrobti buvo sudaryta grupė iš I „liet. gudų“ divizijos (Vilniaus, Minsko, Gardino ir Naugarduko pėst. p. 1 l. art. p. ir atsk. art. divizionas, kav. div-nas iš 3-jų esk., 1 sap. bat. ir kit.) ir majoro Koscialkovskio rinktinės, sudarytos iš savanorių divizijos, įvairių ginklų rūšių dalių (3 pėst. bat., 2 art. bat., 2 kav. esk. ir kiti smulkūs junginiai). Iš viso Želigovskis turėjo 15.400 žmonių, 139 kulkosv. ir 44 art. pabūklus. Be to, kai kurie stambūs vienetai turėjo uždavinius susijusius su Želigovskio grupės veikimu.

Nors ir gerai grupė buvo parengta, bet pradėjus vykdyti smurtą, grupės karininkai ėmė svyruoti. Mat, stigo svarbaus dalyko — oficialaus aukštesnės vadovybės įsakymo. Kai kurie dresni karininkai visai atsisakė nuo šios aferos, kiti vargais negalais, su armijos vado gen. Sikorskio pagalba, buvo perkalbėti ir įtraukti į šį negarbingą žygį.

Želigovskio dalių puolimas prasidėjo spalio 8 d. rytą. Tą dieną grupės dalys, stovėjusios Butrimonių, Kaniūkų, Beniakonių rajone išžygiavo ir pavakary užėmė Merkio upės liniją. Lietuvių kariuomenės priedangos dalys buvo atstumtos į žiemius, prie Vilniaus.

Per naktį susitvarkiusi Želigovskio grupė spalio 9 d. 5 val. pradėjo pulti Vilnių. I „liet. gudų“ d-jos 1-ma brigada slinko prie Vilniaus iš pietų — Lydos Vilniaus vieškelio; 2-ra brigada per Rudominą, Odrodnikus rietė Vilnių iš pietų rytų; o mjr. Koscialkovskio rinktinė dengė puolančias dalis iš vakarų (prie Skarbutėnų ir Vakos upės); užimdama svarbesnę pozicijas ir kelius, einančius į Vilnių iš vakarų pusės (mat, buvo laukta atvykstant lietuvių kariuomenės dalių iš Suvalkijos). Taip pat ši rinktinė pagadino tarp Landvaravo ir Vilniaus geležinkelio liniją (prie tunelio).

Iš trijų pusių puldama lenkų kariuomenė spalio 9 d. po pietų užėmė Vilnių. Pirmosios dalys įsiveržė į miestą 14 val. 15 min. Temstant, Vilniaus pėst. pulko priešaky į miestą įjojo ir pats garsusis „didvyris“ Želigovskis.

Nauji leidiniai.

Petras Mažylis. **Nelaisvės keliais.** (1914 — 1919 m. atsiminimai). Kaunas, 1931 m. 47 psl.

Šie atsiminimai buvo spausdinami „Mūsų Žinyno“ 75 — 77 nr. Iš ten ir atspausdinta šios knygos 200 egz.

Nelaisvės įspūdžių bei pergyvenimų gana didelis laiko tarpas (1914.XI — 1919.VI.26). Prasideda tuo, kai IX rusų kor-

po 42 divizijos dalys, veikusios Galicijoje, pakriko ir kai kurios jų pateko austrams į nelaisvę. Baigiasi ilgos ir vargingos kelionės aprašymu, kaip iš Budapešto pateko Krokuvon, iš ten — Varšuvon, paskum į Vilnių, iš Vilniaus vėl į Varšuvą, ir tik pagaliau pro Grajevą, Suvalkus, Marijampolę į Kauną, kur jau istojo į Lietuvos kariuomenės eiles.

Atsiminimai rašyti labai reporteriškai — trumpai ir sausiai, bet savo turiniu gana plačiai apima vietas, laiko ir gana daug įvykių paliečia. Čia pietų Austrijoje kelių dešimčių tūkstančių belaisvių barakai, čia įvairių tautų nelaisvėj laikomi kariai — lietuviai, lenkai, rusai, čekai, vokiečiai, italai ir kiti, — čia jų charakteristikos, santykiai, smulkesnis gyvenimas, čia pagaliau įvairiausi viršininkai, įstaigos ir, galų gale, rytų fronto pašlijimas, revoliucija ir belaisvių iškrikimas.

Atsiminimai įdomūs ir istorijos perspektyvos šviesoje, kaip toli toli, kažkokiam izoliuotam kampely kentėjo, būrėsi visų pamiršti lietuviai, rūpinosi ne tik savo, bet ir visos šalies geresniu likimu ir ateitimi.

Visų geriausiai nelaisvėj, pasirodo, jautėsi lenkai. Jie buvo organizuojami, jais rūpinosi įvairios įstaigos ir organizacijos. Pradžioje jie kūrė savo legionus, į juos verbavo ne tik lenkus belaisvius, bet lietuvius ir kitus. Vėliau, kilus suirimui, jie irgi geriausiai pasirūpino savais belaisviais, kuriuos gabenamo ir verbavo į naujos kariuomenės eiles. Tąja lenkų komitetų globa susiviliojo ir daugelis kitų (jų tarpe lietuviai) iš buvusios Rusijos imperijos žemių. Tą darbą lenkai atlikdavo dažnai visai nešvariai, naudodamiesi sunkia belaisvių būkle, o taip pat klastomis ir net provokacija.

Įdomu dar ir tai, kad atsiminimus rašo žmogus inteligentas, kuris pakankamai nusimano įvykiuose, juos tinkamai nušviečia, suriša ir daug nurodo charakteringesnių asmenų.

Kazys Zupka Keciūris. **Žuvėdros bangose.** Išleido J. Šilinskas. Kaunas, 1931 m. 46 psl. Kaina 1 lt.

Ir vėl sena supelėjusi simbolika, tolima abstrakcija ir miglos dūšioj, tuo metu, kai gyvenimas toks aktualus ir tiek daug kasdien patiekia visai aiškių ir skubių reikalavimų. Ir vėl asmeninės aimanos ir anemiški ilgesiai, kai verdas visuomeninis gyvenimas veržias ir plūsta plačiu baru.

Kas tos žuvėdros ir kas tos bangos, vargu ar ir pats autorius paklaustas paaiškintų, nes iš knygutės visai nematyti. 42-juose teksto psl. 37 eilėrašėliai — kam jie ir dėl ko?

Spausdintas žodis, ypačiai ritmiškas, skambus, tik tuomet jis galingas, kai jį gaivina aiškios stiprios mintys, kai visu smarkumu gilios skaisčios sielos jausmai jame plakas ir degina. Be gilios minties, be kančios ir platesnių troškimų žodis — tuščias kevalas, tik raidės ir gramatikos lytys.

Pikta ir gaila to autoriaus, kurio žodžiai, viešumon paleisti, kaip ta „stumdoma mergė“, niekam nelimpa, bet, priešingai, dar stumia nuo savęs. Šiandie, matyt, labai lengva rašyti (kaip tik nori — eilėmis ar proza), o dar lengviau atspausdinti.

Šit kokio įspūdžio bei minčių sukelia kalbamoji eilėraščių knygutė.

Iš tikrųjų, ką gi gali duoti bei pasakyti toks autorius, kuris sako: „Tik nežinau, koks aš ryt pirmą rūbą užsivilksiu“ (6 psl.). Visai neaiškus jam gyvenimas ir ko laukti nežino. Mėgino, kad čigonė kortomis išburtų, bet vis tiek — „Tamsios akys seka žiūri iš tamsių naktų nakties“ (7 psl.).

Autorius, matyt, dar jaunas, tad pats mėgintų tą tamsumą praskleisti ir bet kokią kryptį apmesti. Bet ne:

O, nenoriu ten, už šitų plotų.

Man užtektų tik vienos vienintelės gaidos,

Man užtektų, jei vienintelis šešėlis atklajotų.

Nenorėčiau aš tenai užklysti niekad (9 psl.).

Kas čia: ar tik žodžių parinkimas, ar tikrai nusistovėjusi nuomonė bei tam tikra mintis? Jei mintis — visai nebuvo reikalo su tokia ubagyste viešumoje rodytis.

Iš visų eilėraščių daugiausia išsiskiria „Kaip sakalai“ (23 psl.). Čia tikrai matyt jėgos, plataus užsimojimo ir drąsos:

Nežinomi kraštai, kur skubame;

Tiek daug auksinių horizontų jau prabėgo;

Bet mūsų vieškeliai, kaip saulės kelias —

Nejaučiame, kur alfa ir omega.

Nejaučiame, mums niekas nepasakė,

Šalikelėm mums neprisagstė semaforų.

Už tai gal mes ir sakalus pralenkiame,

Kad nematuotas mūsų kelias, nematuoti norai.

Bet toks tik vienas, ir jis persilpnas, kad pateisintų visus 37 eilėraščius.

Akiras — Biržys. **Lietuvos miestai ir miesteliai.** I tomas ALYTAUS apskritis, Dzūkų kraštas. Leidėjas Amerikos lietuvis Juozas Bačiūnas. 1931 m. Kaunas. 702 psl. Kaina nepažymėta.

Akirui — Biržiui, jau nebe šiandie, atėjo į galvą svarbi ir reikšminga mintis — aprašyti, parodyti mūsų krašto vietas,

jų istorija, gamta ir žmonės. Iš tikro, tai be galo didelis ir naudingas darbas. Mes, visokių pokarinių vėjų ir šūkių pagauti, labai lengvai veržiamės platyn, į visas šalis — vis toliau, kur tik kas svetima, beveik visai išsiblaškydami ir nutoldami nuo savojo kamieno. Tuo tarpu labai nežymiai augame gilyn, vadinasi, mažai stengiamės pažinti patys save, savąjį kraštą, jo praeitį bei dabartį. Dažniausia, lyg kokios sugestijos apnikti, dedamės viską apie save ir Lietuvą žiną ir išmaną. Tik šit, kai susiduriame su kuriuo nors svetimšaliu, ar čia pas save ar užsieniuose, ir paklausti apie Lietuvą (kas ji tokia, jos tikslia charakteristiką, kas yra išleista jai pažinti, apie ją pasiinformuoti) dažniausiai sumištam ir raustam iš gėdos, ypačiai, kai tas pats svetimšalis pradeda mums pasakoti bei informuoti apie savąjį kraštą.

Taigi, tuo atžvilgiu Akiro — Biržio sumanymas bei užsimojimas tikrai svarbus ir sveikintinas. Jis užsimojęs plačiai ir daug — parašyti visų mūsų apskričių monografijas, abėcėlės tvarka, vadinasi, išleisti 20 didžiulių storų tomų.

Pirmuoju to naujo darbo vaisium (anksčiau jis leido miestelius mažom knygėm: jų išėjo trys — Vyžuona, Taujėnai, Anykščiai) ir yra Alytaus apskritis. Pažūrėti knyga tikrai išpūdinga ir imponuojanti — didžiulė, stora, patogiai įrišta, neblogai išleista, gausiai iliustruota. Tačiau paskaičius, gal daugeli, įpratusius į moksliską tvarką, sistemą, nuosakumą, gerokai apvilis. Veltui čia ieškotume tvarkingos tikslios geografijos, istorijos, statistikos, aiškesnių etnografijos, kultūros bruožų, tipų, būtino prekybos, pramonės bei verslo vaizdo — pragyvenimo šaltinių ir t. t. Net mažiausio žemėlapiu nerandame. Ta klaida būsimuose leidiniuose jau būtinai turėtų būti atitaisyta, būtinai reikėtų pridėti žemėlapi su visų tų vietų pažymėjimu, kurios minimos knygose.

Vadinasi, čia nėra koks moksliskas darbas bei tyrinėjimas, — čia „fotografiški“ momentai, tam tikra medžiaga — charakteringa ir palaidesnė. Čia panašu į chrestomatiją, kur įvairiausi straipsniai ir įvairaus pobūdžio bei stiliaus. Daugelis straipsnių, pasakyčiau, daugiau beletristinio pobūdžio, kur vyrauja jausminis elementas. Į tą rūšį įeina gana daug kelionės išpūdžių, sutinkamų žmonių vaizdavimas, pirmieji organizaciniai įstaigų, sąjungų, draugijų darbai bei žingsniai, pirmųjų mūsų kovų dėl nepriklausomybės momentų aprašymai ir t. t.

Medžiagos daug, gausiai surinkta — ir gana įdomios, charakteringos. Visa medžiaga bei knygos planas suskirstyta valsčiais. Čia tų valsčių net 20. Daugiausia, žinoma, sustota ties pačiu Alytaus miestu ir jo valsčiumi. Valsčių tvarka aprašomos bažnyčios, klebonijos, kunigai, įžymesni mūsų veikėjai — karininkai, menininkai, valdininkai, šauliai — istorinės vietos ir istoriniai dokumentai, įvykiai.

Tuo atžvilgiu knygoj randame gana daug įdomaus ir vertingo. Matyt, kad autorius sulyg savo išgalėmis, išmanymu ir aplinkybėmis padėta daug darbo, vargo ir parodyta gerų norų bei siekimų. Linkime ir toliau išverti savo darbe ir suteikti mums, nors tiek, kiek galima. Kas sugebės geriau dirbti, tam visada liekasi atviras ir, sakyčiau, maždaug pramintas, praiškintas kelias. Daug sunkiau pirmajam eiti: jis dažniau apsi-
brįsta ir vingių pridaro.

St p. Z o b a r s k a s. **Tautiški lietuvių papročiai.** „Ūkininko skaitymai“, „Pažangos“ b-vės leidinys. Kaunas, 1931 m. 64 psl. Kaina 30 ct.

Mūsų tauta — senos savotiškos kultūros ir savaimingo turtingo dvasios gyvenimo. Toji kultūra ir gyvenimas sudarė bei paliko daug gražių isidėmetinų tradicijų bei papročių įvairiais gyvenimo atsitikimais, ypač ryškesniais, kaip antai: vestuvės, Kūčios, Kalėdos, Trys Karaliai, užgavėnės, Verbos, Velykos, joninės, vėlinės, laidotuvės ir t. t.

Daugelis tų gražių ir reikšmingų tradicijų bei papročių gal jau paseno, bet kitos vis dėl to likosi ir prašosi užlaikomos. Dažnai jos ir dabar dar sutinkamos mūsų kaime ir patraukia mūsų dėmesį bei įdomumą. Tuo atžvilgiu, kalbama knygutė gana įdomi ir vertinga. Vertinga, ypač todėl, kad mes, dažnai pamiršę savuosius papročius, griebiamės visai svetimų, tolimų mūsų dvasiai, ir sudarome nesveikų tradicijų.

Tautos ūkis 9 nr.

Sargyba 9 nr.

Darbo sveikata 5 nr.

Autobusas. Būtina informacijų knyga autobusų savininkams. Lietuvos Aut. Savininkų Są-gos kartinis leidinys. Kaunas, 1931 m. 40 psl.

Algimantas istorinė apysaka II dalis. Sutrumpino St. Zobarskas „Pažangos“ b-vės leidinys. Kaunas 1931 m. 63 psl. Kaina 30 ct.

Ateities Spinduliai 9 nr.

Talka 9 nr.

Redakcijos atsakymai.

K. P. Redakcijos žiniai neparašiusiems savo vardo, pavardės ir adreso, į klausimus neatsakome.

A. Trumpuliui. Tik priimti į kariuomenę aspirantais, tačiau dėl vietų stokos nepatekę į aspirantų kursus ir paskirti į pėstininkų dalis rikiuotės tarnybon, istarnavę tikroje karo tarnyboje 12 mėnesių ir įgiję puskarininkio laipsnį yra leidžiami į atsargą. Visi kiti paleidžiami tik istarnavę visą privalomą karo tarnybos laiką. Tuo būdu ir Tamstą anksčiau nepaleis.

Eil. V. Kušliui ir J. Kriukeliui. Ligoninėse ir atostogose praleisto laiko įskaitoma į karo tarnybą tik 6 mėnesiai. Likusį laiką reikia atitarnauti. Jeigu Jūs dabar nepaleido, tai, matyt, esate praleidę daugiau, kaip 6 mėn. Kai atitarnausite, toliau Jūs nebeužlaikys. Kitais reikalais kreipkitės per savo viršininkus (pavyzdžiui, jeigu eil. J. K. sveikata pablogėjo ir negalite savo pareigų atitinkamai atlikti).

Aviacijos ats. jaun. leitenantui. Į aktyvią aviacijos karo tarnybą dabar, taikos metu, Tamstos nepriimtų.

G. Miliūnui. Galvosūkio 40 nr. sprendimas Tamstai įskai-
tytas.

Barbro. Tamstos korespondenciją iš aviacijos žymiai sutrumpinome, išbraukdami kritiką. Minimas neigiamas ypatybes galima iškelti aikštėn savo daly ir visiems pasitarus jas pašalinti. Nėra reikalo per laikraštį kelti. Tai tik vienos dalies reikalas.

Dukart apie pasaulį per dvi valandas.

Vienas Amerikos telegrafo biuras pamėgino tvirtai nustatyti, kaip greitai telegrama gali atlikti savo kelią. Tuo tikslu buvo mušta trijų žodžių telegrama iš New-Yorko per Londoną, Madridą, Paryžių, Ženevą, Romą, Konstantinopolį, Viena, Berlyną, Maskvą, Pekiną, Šanhajų, Tokio, Manilą, Honolulu, San Francisko, Meksiką, City, Havaną, Buenos-Aires, Rio-de-Zaneiro, Kapstadą, Kairą, Bombeją, Melburną, Vankuverį, Montrealį ir atgal į New-Yorką.

Situo keliu, vieną kartą aplink šiaurės, antrą kartą aplink pietų pusrutulį telegrama suvaikščiojo per 2 val. 5 min. Toji telegrama prabėgo 25 telegrafo tinklus ir kabelius: didžiausį atstumą sausuma, Maskva — Pekinas, padarė per 4 min., didžiausį atstumą vandens kabeliu, Melburnas — Vankuveris atliko per 1 min.

Galvosūkio 41 nr. sprendimas.

Gulščiai: 1. viena, 2. raiba, 6. ūsų, 8. laso, 9.ėjau, 11. ola, 13. ras, 14. irklų, 17. šviesus.

Stačiai: 1. vora, 2. elnias, 3. aras, 5. pana, 7. sala, 8. liepa, 10. uosis, 12. si (gali būti ir „mi“), 14. Raila, 16. listi.

Taškais pažymėtuose langeliuose gaunamas sakiny: „**Vilniaus nepamirš lietuvis!**“

Gerai išsprendė šie asmens: 1) Bernst (8 p. p.); 2) Tūlas Matas (8 p. p.); 3) St. Jazgevičius (Šen.); 4) J. Vilčinskas (V.); 5) v. p. K. Mikėnas (SRŠ); 6) A. Kotleris (III p. div. št.);

Galvosūkis 43 nr.

(Vertinamas 1 tašku).

Vieno garažo prižiūrėtojas gavo įsakymą sustatyti 16 automobilių prie keturių garažo sienų taip, kad prie kiekvienos sienos būtų po 5 automobilius. Kaip jis tą įsakymą įvykdė?

P. Sirgedas.

Blogas burnos kvapas

veikia atstumiančiai; blauros spalvos dantys gadina gražiausią veidą. Abu tie grožio-trūkumai dažnai esti pašalinami tik kartą išvalius dantis puikiai gaivinančia dantų pasta — Chlorodont. Dantys ir jų šoninis paviršius gauna po trumpo vartojimo nuostabų dramblio kaulo blizgėjimą, naudojantis vien tik tam tikslui mūsų pagamintu dantų šepetuku — Chlorodont su specialiai įtaisytomis dantims šerlais Užsilikusios dantų tarpečiuose maisto liekanos, kurios paprastai ir yra blogo burnos kvapo priežastis, tuo būdu grynai išvalomos. Tikra tik mėlynai žaliuose originaliuose įpakavimuose su antrašte Chlorodont. Pameginkite pirmiau su viena tuba uz. Lit. 1'50; didelė tuba Lit. 2'50; gaunama visur

PIENOCENTRAS

(Centralinė Lietuvos Pieno Perdirbimo Bendrovių Sąjunga)

Įrengia: garines ir rankines pienines.

Aprūpina: pienines bei nugriebimo punktus geriausiomis pienininkystės reikmenimis.

Eksportuoja: sviestą, kazeiną, kiaušinius ir kitus pieno produktus ir moka aukščiausias kainas.

Parduoda: savo krautuvėse Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Kėdaičiuose geriausius produktus: pasteriz. pieną, sviestą, kiaušinius, medų ir kitus.

Sąjungos buveinė:

K a u n a s, Laisvės Alėja 24 Nr.

Telef. 593, 505, 24-73 ir 31-04 Nr. Nr.

Skyrius: Šiauliai, prie stoties — tel. 510 Nr.

Cenzo pavojus pašalintas!

Kaune įsteigta „Kalbanaeum“ B-vė, kurios tikslas padėti įsigyti cenzą būnant namie arba tarnyboje. Pamokos dėstomos už akių raštu, laiškais. Jokių vadovėlių nebereikia. Užsirašyti galima visuomet. Pamokas dėsto šie mokytojai: M. Spetylienė, J. Talmantas, Vyt. Bičiūnas, V. Kamantauskas, D-raš A. Scholz'as, P. Šliažas, D-ras Pakuckas, Agr. J. Valatka, J. Norkus, T. Stonis, J. Vosylis, D-ras Jasaitis, P. Repšys, Dipl. kom. A. Varnas, Dipl. kom. H. Trapika, Kun. J. Remeikis, Agr. V. Kateiva ir kiti.

Neturtingiems teikiami žymūs palengvinimai. Kreiptis: **K a u n a s, „Kalbanaeum“ B-vė, už akių dėstymo Institutas, Janonio g-vė Nr. 35. Telef. 21-18.** Egzaminai Kaune baigusiems 4, 6 ir 8 klases.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigais
ŪKIO BANKE
Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuosimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Saugi vieta indėliams. Tautpymo dėžutės. - Visos bankinės operac.
LIETUVOS KOPERACIJOS BANKAS
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104; 746, 922

Kas vartoja pastiles „SALDE“ „SANITAS“?

Be kosinčių, sergančių plaučiais, nuolat vartoja pastiles „SALDE“: Dainininkas, mokytojas ir pamokslininkas, kad būtų švaresnis balsas; Sportininkas, turistas ir keliautojas, kad išvengtų peršalimų; Kontorų ir fabriku tarnautojai, kad atgaivintų savo kvėpavimo organus; Jaunimas sportuodamas ir žaisdamas, kad galėtų užgrūdyti krūtinę ir kvėpavimo organus dulkeis ir vėjui; Automobilistai ir motociklistai, kad padarytų atsparius kvėpavimo organus dulkeis ir vėjui; Rūkytojai, kad nuvalytų nikotino įtemptus ir suerzintus kvėpavimo organus.

Taigi, kiekvienas turi turėti pastilių „SALDE“ „SANITAS“.

Jau išėjo iš spaudos kišeninis

K A R I O

KALENDORIUS

1932 metams

Kalendorius iliustruotas, apie 300 psl. Kalendriuje yra daug įdomių straipsnių ir kiekvienam kariui, šauliui ir moksleiviui — patriotui, kaip būsimam Tėvynės gynėjui, žinotinų dalykų.

Kaina: kariams ir šauliams 1 lt. 20 ct., knygynams 2 lt. 40 ct.

Sukrauta: Vyr. Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriuje (Kaunas, Nepriklausomybės aikštė)

A. P a u k š č i o

Kaunas — Šančiai, Juozapavičiaus pr. 50. Telef. Kaunas I. 94.

K A R I Š K Ū ir civilių rūbų moderniausia siuvykla. Specialiai uniformos: kariams, policijai ir šauliams. Kainos nebrangios, duodama ir išsimokėjimui. Darbas atliekamas pagal paskutines madas prityrusių specialistų gerai, stropiai ir sąžiningai.

Naujoji Loterija JAU PRASIDEDA

Bilietai jau parduodami

Kas nori dalyvauti

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus XX LOTERIJOJE

tepasiskubina įsigyti bilietų!

Primenam gerbiamajai Lietuvos šviesuomenei, kad dar ne vėlu užsiprenumeruoti „Lietuvišką Enciklopediją“, kurios pirmas iliustruotas, spalv. žemėl. sąsiuvinys jau išėjo iš spaudos.

Neprenumeratoriams vienas sąsiuvinys paprastu popieriu kaštuoja 4 lit., liuksusiniu popieriu — 5 lit., o prenumeratoriams dar galima užsiprenumeruoti paprastu popieriu I-ji tomą, 12 sąsiuvinų už 40,80 lit.

Pareikalavus susipažinimui pirmąjį sąsiuvinį siunčiame išpirktinai.

„Lietuviškos Enciklopedijos“ leidėjas
„Spaudos Fondas“

Kaunas, Laisvės Al. 62 Nr.